

Prodiaspورا

nr. 1, decembrie 2009

Lumini de Crăciun în Europa

CITIȚI LUNAR REVISTA

Prima revistă despre și pentru migranții din Republica Moldova.

Dacă doriți să obțineți revista „Pro Diaspora”, contactați asociațiile moldovenilor din străinătate sau/și din Republica Moldova.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Associazione Moldova (Italia, Trento)

Președinte – Vitalie Rotaru
Tel.: +393282055415
Email: *ass.moldova@yahoo.it*

Asociația Moldova Datina (Italia, Bologna)

Vicepreședinte – Mihail Ciolac
Tel.: +393282810661
Email: *mihail-ciolac@libero.it*

Associazione Moldava „Speranța” (Italia, Torino)

Președinte – Elena Putina
Tel.: +393298870001
Email: *associazione_speranza@hotmail.it;*
elenaputina@hotmail.it

Asociația AMICI (Italia, Veneția)

Vicepreședinte – Oleg Josanu
Tel.: +393807321603
Email: *oleg_josanu@libero.it*

Assomoldave (Italia, Roma)

Președinte – Tatiana Nogailnic
Tel.: +393294754598
Email: *assomoldave@gmail.com*
Reporter „Pro Diaspora” – Victor Druță
Email: *drutavictor@yahoo.com*
<http://unmoldoveanlaroma.blogspot.com>

Asociația moldovenilor din Austria

Președinte – Olga Petrovsky
Tel.: +436505209409
Email: *olga.petrovsky@yahoo.com*
Reporter „Pro Diaspora” – Rodica Rusu
Tel.: +436802050961
Email: *rodicarus2000@yahoo.com*

ARBS „Basarabia” (Spania)

Președinte – Marcel Macarie
Tel.: +34669108208; +34667884091;
+34930014812

Email: *arbs@madrid.com; secretariat@basarabia.es; marcel.macarie@basarabia.es*

Asociația Femeilor Moldave (Portugalia)

Președinte – Natalia Seculțeanu
Tel.: +35925891220
Email: *natalia_liga_mold@sapo.pt*

Centrul Cultural Moldav (Portugalia)

Vicepreședinte – Raisa Machedonschi
Tel.: +351966485107
Email: *raisa5691@yahoo.com*

ACUM Belgia

Președinte – Vitalie Luca
Vicepreședinte – Viorel Bichir
Tel.: +32486540314; +32485796794

Connexions Moldavie (Franța)

Președinte – Violeta Grițcan
Tel.: +33676112132
Email: *vigritcan@yahoo.fr*

COMUNISON RC (Marea Britanie)

Președinte – Serafim Florea
Tel.: +447703016947
Email: *info@comunison.net;*
floreaserafim@pro-diaspora.com

REPUBLICA MOLDOVA

AO Asociația Mediatică „Pro-Diaspora”

Președinte – Ștefan Florea
Tel: +37369112516
E-mail: *stefanfloreaymail.com;*
floreastefan@pro-diaspora.com

Asociația Presei Independente (API)

Director executiv – Petru Macovei
Tel./Fax: +37322220996
E-mail: *api@api.md*

4 EDITORIAL

Împreună mai puternici!

5 INIȚIATIVĂ

Vom călători fără vize în mai multe țări

REMITENȚE

Migranții au trimis acasă aproape 958 mil. dolari

6 POLITICĂ

2010 și noua miză politică a Moscovei pentru Moldova

8 UTIL

Servicii cu profil consular pentru moldovenii de pretutindeni

9 VENIȚI ACASĂ!

Migranții moldoveni sunt ademeniți acasă cu salarii de 800 de euro

10 ISTORIE DE SUCCES

Constantin construiește englezește

12 "Casa Moldova" de la Veneția

14 HAI LA JOC!

Dansul popoarelor din Trento

16 Voinescu, satul „orfanilor”

17 INTERVIU

Valentina Buliga:
"Sondajele arată că 80% din migranți ar dori să se întoarcă acasă"

20 VIZITĂ

Discuții cu diaspora din Italia

22 „RĂNILE” MIGRAȚIEI

Copii cu două mame

25 PORTRET DE SAT

Banii câștigați peste hotare, cum sunt investiți acasă

29 SPIRIT CIVIC

De la bucătar la "prietenul migranților"

30 EDUCAȚIE

Integrare prin păstrarea identității

31 PROBLEME

Moldovenii rezistă stoic crizei economice... pe șantiere

32 COMUNITATE

"Suntem cu toții europeni, indiferent de regiunea din care provenim"

Moldova va avea o ambasadă în Spania

34 GREUTĂȚILE MIGRAȚIEI

„Badante”

Frica de a fi prinși și trimiși acasă

36 LEGISLAȚIE

Cea mai sigură țară din lume?

37 CARITATE

Aproape de familiile triste din Moldova

38 UTIL

Ce drepturi am dacă lucrez în construcții în Marea Britanie?

39 LUMINI DE CRĂCIUN ÎN EUROPA

Chișinăul multicolor din 1 decembrie

Orașul care nu doarme niciodată

Sărbători în stil italian

Feeria sărbătorilor de iarnă în Portugalia

Paris - orașul luminilor

Iarmarocul de Crăciun din Viena

Decorațiuni de criză la Barcelona

46 SĂNĂTATE

Ce este și cum ne apărăm de A(H1N1)

REDACȚIA REVISTEI Prodiaspora

COORDONATORII DE PROIECT:

Serafim Florea (*Marea Britanie*)
Petru Macovei (*Republica Moldova*),

REDACTOR-ȘEF: Dumitru Lazur

REPORTERI: Diana Lungu (*R. Moldova*),
Olesea Tanasciuc (*Portugalia*),
Ludmila Cearca, Boris Druță (*Italia*),
Ludmila Bulgar (*Belgia*), Rodica Rusu (*Austria*)

DESIGN ȘI MACHETARE: Angela Ivanesi

MARKETING ȘI PUBLICITATE: Ștefan Florea,
Asociația mediatică „Pro-diaspora”
www.pro-diaspora.com

ADRESE PENTRU CORESPONDENȚĂ:

În Republica Moldova:
Asociația Presei
Independente (API)
str. București 77,
mun. Chișinău, MD-2012
Tel./Fax: +37322 220996
E-mail: api@api.md

În Marea Britanie:
COMUNISON RC, Suite 62
2 Lansdowne Row, Mayfair,
London, W1J 6HL
Tel.: +447703016947
Email: info@comunison.net,
floreaserafim@pro-diaspora.com

Revista „Prodiaspora” este realizată în cadrul proiectului „Migrants Diaspora Initiative for Media Enterprise (Migrants DIME)”. Proiectul este implementat în parteneriat de Asociația Presei Independente (API) din Republica Moldova și COMUNISON RC din Marea Britanie.

EC-UN Joint Migration and Development Initiative
United Nations / United Nations Development Programme Brussels Office
14 Rue Montoyer
Brussels 1000, Belgium
Tel. +32 2 235 05 50 Fax. +32 2 235 05 59
Email: jmdi.pmu@undp.be, Website: www.migration4development.org

Această publicație este realizată cu asistența Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații nu reflectă în niciun fel punctul de vedere al Uniunii Europene, OIM sau Organizației Națiunilor Unite, inclusiv PNUD, UNFPA, ICNUR și ILO, sau al statelor lor membre.

Retipărirea articolelor fără acordul redacției este interzisă.

Tipografia „Bons Offices”, mun. Chisinau, str. Iurie Gagarin, br.10.
Comanda nr. 397; Tiraj total: 10000 ex.

Împreună mai puternici!

Mă numesc Serafim Florea și am venit în Marea Britanie ca lucrător sezonier, dar am rămas aici să-mi fac studiile. Sunt la Londra deja de șase ani. Nu știu dacă e mult sau puțin, dar suficient încât să simt dorul de casă. Am început ca și ceilalți moldoveni aflați peste hotare – cu munca de jos. Nu pot să spun că acum sunt foarte sus, dar de acolo de unde sunt am simțit că noi cei împrăștiați prin lume avem nevoie să fim mai aproape unii de alții, mai uniți și conectați cu cei rămași acasă. Cum?

Asociația Comunităților Unite ale Moldovei (ACUM) o creasem de mai mult timp, rămânea să găsim doar modalitatea de

SERAFIM FLOREA,
Coordonator

La conținutul revistei vor lucra moldoveni aflați peste hotare care, în mare parte, nu sunt de profesie ziariști, dar sunt dornici ca lumea să-i cunoască pe ei și diaspora care locuiește în țara respectivă.

comunicare. În încercarea de a răspunde la această întrebare inițial a apărut ideea lansării unui ziar care să circule prin toate țările lumii unde sunt moldoveni, dar și-n R. Moldova. Ulterior ne-am gândit că un ziar este prea mic pentru o lume atât de mare. Ne-am oprit la ideea unei reviste. Am cimentat-o și cu părerea altor moldoveni care la fel ca și mine sunt departe de casă și sunt dornici de comunicare, dar au nevoie de un pod de legătură.

De ce „Pro Diaspora”? Vreau să vă invit să aflați și singuri din paginile revistei. Prin intermediul acesteia vrem să vă conectăm la viața pe care o duc comunitățile de moldoveni din Europa și nu numai. Problemele, noutățile, succesele, aspirațiile, experiențele voastre vor ajunge în paginile revistei. Doar

așa comunitățile de moldoveni vor afla unii despre alții, iar procesul migraționist se va transforma într-un proces de dezvoltare. Oricine poate scrie pentru „Pro Diaspora”, dacă are ceva de spus. Cum ne vom milui și bucura, cum ne vom îndruma și ajuta depinde de dumneavoastră, cititorii care ne vor auzi și răspunde.

Revista este un produs de comunitate pentru comunitate, sprijinit financiar de Uniunea Europeană (UE) și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), pentru a ajuta migrații să se informeze și organizeze independent. UE și PNUD sunt ca o tram-bulină care ne ajută să ne lansăm. Succesul de mai departe a acestei publicații depinde de noi toți, atât de inițiatori, cât și de cititori. Noi vom depune toată străduința ca „Pro Diaspora” să vă placă. La conținutul revistei vor lucra moldoveni aflați peste hotare care, în mare parte, nu sunt de profesie ziariști, dar sunt dornici ca lumea să-i cunoască pe ei și diaspora care locuiește în țara respectivă. În fiecare lună „reporterii” noștri de departe ne vor furniza articole interesante despre viața moldovenilor din Franța, Italia, Spania, Portugalia, Grecia, Marea Britanie, Austria, Germania etc. În Moldova va lucra o altă echipă de ziariști de la Asociația Presei Independente (API), care ne va ajuta să ne conectăm cu cei de acasă.

Doar împreună putem fi mai puternici, doar uniți vom putea supraviețui sau câștiga mai bine. Fiți siguri că puținul pe care îl veți investi în revistă va crește înzecit, iar dumneavoastră veți putea răsfoi paginile acesteia mulți ani înainte și nu doar atât cât există sprijinul financiar al UE.

Eu vreau să vă aduc o felicitare de la inimă la inimă și să vă doresc să aveți lumina Nașterii Domnului și a Anului nou fără de încetare.

<http://pro-diaspora.com>
<http://comunison.net>
<http://diasporamoldovei.org>

INIȚIATIVĂ

Vom călători fără vize în mai multe țări

Guvernul a aprobat o decizie care prevede inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului interguvernamental privind călătoriile fără vize ale cetățenilor cu 25 de țări, ai căror cetățeni călătoresc liber în Uniunea Europeană.

Este vorba de următoarele țări: Republica Andora, Republica Argentina, Australia, Republica Bolivia, Republica Federală Brazilia, Sultanatul Brunei, Republica Chile, Republica Coreea, Republica Costa Rica, Republica Ecuador, Republica Guatemala, Republica Honduras, Japonia, Malaysia, Statele Unite Mexicane, Principatul Monaco, Noua Zeelandă, Republica Nicaragua, Republica Panama, Republica Paraguay, Republica El Salvador, Republica Singapore, Sfântul Scaun, Republica Orientală a Uruguayului, Republica Venezuela.

Vicepremierul Iurie Leancă, ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a spus că este necesară alinierea politicii de vize a R. Moldova față de cetățenii țărilor terțe la politica UE în acest domeniu. De aceea, ministrul propune ca cetățenii țărilor care intră fără vize pe teritoriul UE să intre pe teritoriul Moldovei la fel fără vize.

Leancă a menționat că abolirea regimului de vize pentru naționali țărilor respective va fi condiționată de acordarea aceluiași avantaj față de cetățenii R. Moldova.

Suplimentar în proiectul Acordului se precizează documentele care vor fi utilizate pentru deplasare dintr-un stat în altul, acțiunile ce urmează a fi întreprinse

în cazul pierderii sau furtului de documente, precum și unele momente ce țin de intrarea în vigoare a acordului respectiv.

Vicepremierul a mai adăugat că încheierea Acordului cu statele enumerate este în interesul comun și va confirma angajamentele de aprofundare a relațiilor bilaterale în toate domeniile.

INFO-PRIM NEO

REMITENȚE

Migranții au trimis acasă aproape 958 mil. dolari

Volumul transferurilor în numerar de peste hotare efectuate prin intermediul băncilor moldovenești a constituit echivalentul a 957,93 mil. de dolari în zece ale anului curent și s-a redus cu 32 la sută (445,74 mil. de dolari) în raport cu aceeași perioadă a anului precedent.

Banca Națională a Moldovei (BNM) comunică că în luna octombrie moldovenii

au trimis acasă 111,56 mil. de dolari, volum mai mic cu peste 20% față de luna octombrie 2008. În 2009, cel mai mic volum al remitențelor a fost raportat în ianuarie - 64,3 mil. de dolari. Datele BNM arată că în ianuarie-octombrie a.c. circa 83% din volumul total al transferurilor bănești au fost efectuate prin intermediul sistemelor internaționale de transfer rapid. În octombrie

2009, ponderea transferurilor în dolari SUA a fost de 53,8% (față de 49,7% în octombrie 2008), în timp ce moneda euro a înregistrat o cotă de 39,4% (comparativ circa 42,3% în perioada similară a anului trecut).

Amintim că în anul 2008 remitențele au însumat 1 mld 660 mil. dolari. Comparativ cu 2007, remitențele au crescut cu peste 26,6%. Începând cu august 2008 valoarea remitențelor a început să se reducă treptat pe fondalul recesiunii mondiale.

LILIANA PAVEL

2010 și noua miză politică a Moscovei pentru Moldova

Forțele politice necomuniste de la Chișinău au reușit în 2009 să înlăture de la guvernare miza electorală a Moscovei pentru Republica Moldova – Partidul Comuniștilor (PCR).

TEXT de DEUTSCHE WELLE

După alegerile parlamentare anticipate din 29 iulie 2009, patru partide democratice au creat Alianța pentru Integrare Europeană, iar comuniștii s-au pomenit în opoziție. Coaliția de guvernare este, însă, destul de fragilă în condițiile în care anul 2010 se anunță a fi unul plin de surprize politice, inclusiv electorale...

În pofida diferențelor doctrinare, Alianța pentru Integrare Europeană, care deține 53 de mandate din totalul de 101 în actualul Legislativ de la Chișinău, este sortită să rămână deocamdată unită, deoarece are un oponent încă puternic – Partidul Comuniștilor.

Dacă nu se va reuși modificarea Constituției prin referendum, astfel încât șeful statului să poată fi ales din a treia încercare de către actualul Legislativ, dar cu majoritate simplă – în 2010, vara, actualul președinte interimar Mihai Ghimpu ar urma să dizolve Parlamentul și să stabilească noi alegeri parlamentare anticipate. Probabilitatea ca aceasta să se întâmple este destul de mare, de aceea partidele parteneri în cadrul actualei coaliții de guvernare caută

să profite la maximum de pozițiile pe care le au în piramida puterii, pentru a-și crea pârție electorală.

Această concurență internă pare, pe alocuri, hazlie. De exemplu, dacă până acum fosta guvernare comunistă era gata să-i bage la pușcărie pe cei care pledau pentru demolarea gardului de sârmă ghimpată de pe Prut – astăzi trei lideri ai coaliției de guvernare se „ceartă” pentru că fiecare vrea să-și asume demolarea gardului de sârmă ghimpată dintre cele două state românești. Președintele Parlamentului, liderul Partidului Liberal (PL), Mihai Ghimpu, susține că aceasta trebuie să se facă printr-o decizie a Legislativului, premierul Vlad Filat, lider al Partidului Liberal Democrat din Moldova (PLDM), vrea ca gardul să fie distrus prin hotărâre de Guvern, iar unul din fruntașii Alianței Moldova Noastră (AMN), Veaceslav Untilă, a spus că dărâmarea gardului trebuie să fie decisă de către autoritățile publice locale. Și asta pentru că președintele raionului Ungheni, în perimetrul căruia a mai rămas sârmă ghimpată pe Prut, face parte din AMN.

DE LA STÂNGA LA DREAPTA

Pe dreapta eșichierului politic moldovenesc lupta se dă între PL (condus de Mihai Ghimpu) și PLDM (condus de Vlad Filat), iar pe stânga - între PCRM (condus de Vladimir Voronin) și Partidul Democrat (al cărui lider este ex-comunistul Marian Lupu). În același timp, PD se află în rivalitate evidentă și cu PLDM pentru poziția de lider în cadrul actualei coaliții de guvernare. Deocamdată, potrivit sondajelor, Marian Lupu se află pe prima poziție în topul popularității liderilor politici.

Este firesc, pentru că a fost mediatizat intens în ultimele luni în contextul alegerilor prezidențiale - Marian Lupu fiind unicul candidat la funcția supremă în stat. Alegerile, însă, au eșuat! În lipsa unei funcții publice vizibile și pe fonul unor posibile performanțe ale Guvernului Filat, este de așteptat ca popularitatea lui Lupu să scadă în favoarea lui Vlad Filat.

Cele mai spectaculoase evoluții se aș-

teaptă, însă, pe stânga eșichierului politic moldovenesc în 2010. După eșecul suferit de Partidul Comuniștilor în ultimele alegeri parlamentare, Moscova a rămas fără o miză electorală certă în Republica Moldova. Prin urmare, mai mult ca sigur că va pune la cale noi proiecte politice, promovând oameni dispuși să-i apere interesele.

În acest sens merită să urmărim evoluția grupului de deputați desprinși recent de fracțiunea comuniștilor care au anunțat că vor constitui propriul partid de stânga. De asemenea, să nu uităm că și multi-milionarul de la Lukoil-Moldova, Nicolae Ciornii, a anunțat zilele trecute că vrea să-și facă partid... Și tot de stânga.

ANALIȘTII COMENTEAZĂ...

Analistul politic Anatol Țăranu consideră că Moscova va căuta să controleze mai multe partide de stânga din Republica Moldova, inclusiv Partidul Democrat, dar fără a se distanța de Partidul Comuniștilor. „Rusia cu adevărat are interese în Republica

Moldova și încearcă să-și promoveze aceste interese. Eu cred că Kremlinul continuă să mizeze pe comuniști. Moscova nu a avut alți parteneri influenți în Republica Moldova. În ultimul timp începe să se profileze figura lui Lupu în calitate de un posibil partener, dar deocamdată Lupu nu are poziții politice serioase în Republica Moldova. El nu este factor de decizie! Trebuie să înțelegem Moscova de astăzi. Până nu demult, Moscova miza în totalitate pe anumite forțe politice care promiteau că Republica Moldova nu va merge în NATO. Eu cred că Moscova nu dorește astăzi ca Partidul Comuniștilor să se destrame și să dispară totalmente”, afirmă Anatol Țăranu.

Un alt analist politic Petru Bogatu consideră că „în urma regroupărilor de forțe care se prefigurează la orizont, în viitorul apropiat stânga va înceta, probabil, să fie un monolit în Moldova. În locul unui partid mare, vor exista câteva mai mici care vor intra în combinații sau, după caz, se vor război reciproc”. Chiar astăzi în Parlamentul de la Chișinău există, de fapt, trei entități politice de stânga: PCRM, PD și “grupul Țurcan” desprins de partidul lui Voronin. 📍

Servicii cu profil consular pentru moldovenii de pretutindeni

La Chișinău a fost inaugurat primul Centru de Apel al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, care va oferi servicii cu profil consular. Acesta este destinat mai mult concetățenilor noștri aflați în străinătate, care vor beneficia de o comunicare directă cu autoritățile din Republica Moldova.

Aflat la deschiderea centrului, ministrul de Externe și Integrare Europeană, Iurie Leancă, a subliniat că lansarea acestui centru a devenit demult „o necesitate imperioasă”. „Vizitele noastre peste hotare, întâlnirile cu diaspora moldovenească ne-au convins că nu există o comunicare dintre stat și cetățenii noștri aflați peste hotare”, a spus ministrul. (...) Exodul masiv al conaționalilor noștri în afara țării ne obligă să deschidem acest centru pentru a le ajuta în soluționarea problemelor consulare”, a menționat Leancă.

La Centrul de Apel ce-

tățenii moldoveni vor primi răspunsuri competente și operative la orice întrebare din domeniul consular. Operatorii Centrului nu vor putea rezolva problema consulară în sine, ci doar vor intermedia soluționarea ei, vor explica ce și cum trebuie de făcut pentru a găsi soluția potrivită. În cazuri speciale, operatorii Centrului vor lua legătura cu un angajat al Departamentului Afaceri Consulare care va prelua cazul solicitantului.

Centrul de Apel se află pe strada Alexei Mateevici, nr. 80 din Chișinău și lucrează de luni până vineri de la ora 8.00 până la 17.00. Aici cetățenii vor putea afla cum se obțin titlurile de călătorie, vizele, ce acte trebuie perfectate, cât costă acestea, informație privind legalizarea documentelor, transcrierea actelor de identitate, statele unde se poate călători fără vize, condițiile în care se poate obține cetățenia Moldovei, datele de

Iurie Leancă: „Lansarea Centrului de Apel a devenit demult o necesitate imperioasă.”

contact ale misiunilor diplomatice ale Moldovei și programul de lucru.

Pentru orice informație se poate suna gratuit de pe teritoriul R. Moldova la 080090990. La numărul de telefon +373 22 690990 pot apela cetățenii aflați în afara țării. Apelul este taxat cu tarif standard pentru țara din care se efectuează apelul. Solicitări se primesc și la adresa electronică callcenter@mfa.md.

Centrul de Apel a fost creat

în cadrul proiectului “Consolidarea Capacităților Instituționale ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene”, implementat de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) Moldova, cu sprijinul financiar al Ministerului Regal al Afacerilor Externe al Norvegiei și al Agenției Turcești pentru Colaborare și Dezvoltare Internațională (TIKA).

LILIANA PAVEL

Foto: mfa.gov.md

CE SERVICII PRESTEAZĂ CENTRUL DE APEL?

Operatorii Centrului de Apel vă oferă informații în toate domeniile consulare.

DE LA EI AFLAȚI:

- Cum obțineți titluri de călătorie?
- Ce acte trebuie legalizate și pentru ce state?
- Unde puteți transcrie actele de stare civilă?
- Unde obțineți actele de stare civilă (certIFICATE de naștere, căsătorie sau deces)?
- Ce faceți dacă v-ați pierdut pașaportul sau alte acte? ș.a.

LA CENTRUL DE APEL MAI AFLAȚI:

- Cum obțineți vize pentru străinătate și în ce țări călătoriți fără vize?

- Sfaturi de călătorie pentru statele lumii.
- În ce condiții puteți obține cetățenia Republicii Moldova?
- Care sunt datele de contact și programul de lucru al misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova? etc.

ECHIPA CENTRULUI DE APEL OFERĂ INFORMAȚII CONSULARE ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ:

- Cum procedați dacă o rudă a decedat în străinătate?
- Ce faceți dacă cineva din apropiați a dispărut în străinătate?
- De ce drepturi dispun persoanele arestate într-un stat străin? etc.

Migranții moldoveni sunt ademeniți acasă cu salarii de 800 de euro

Mai mulți agenți economici din R. Moldova s-au adunat, la 21 noiembrie, la târgul de joburi din Berlin, pentru a-i convinge pe moldovenii din Germania să se întoarcă acasă. Potrivit Raisei Dogaru, șefa Direcției de implementare a politicilor de ocupație din cadrul Agenției Naționale de Ocupare a Forței de Muncă, din cei peste 12000 de moldoveni aflați în Germania, 1300 sunt șomeri.

La târg au participat cu oferte de muncă opt companii care activează în R. Moldova. Este vorba de Orange, Coca Cola, IDS Consulting, Artima, Roedl&Partner, Business&Finance Consulting, InterPool și Draglmeier Aotomotive. Ofertele companiilor au fost pe măsură. Agenții economici au propus celor veniți la târg un contract de muncă, asigurare medicală și un salariu lunar de până la 800 de euro. Moldovenii au avut din ce alege – de la posturi care cer o calificare înaltă până la sudori, instalatori, lăcătuși etc. Totodată, moldovenii veniți la târgul locurilor de muncă au fost informați despre situația pieții locurilor de muncă, dar și despre posibilitățile lansării unor afaceri în țară.

„Am venit acasă cu impresii bune. Ideea are perspective bune. Am adunat o grămadă de CV-uri pe care trebuie să le studiez”, a declarat Alexandra Can, directoarea SA „Artima”. Întreprinderea produce și exportă obiecte de marochinărie și a oferit cele mai multe locuri de muncă în cadrul proiectului – 350.

„Avem nevoie de specialiști buni, cu experiență de muncă și am întâlnit sufi-

ciente astfel de persoane la Berlin”, a mai spus Alexandra Can, care s-a arătat dispusă să ofere salarii de până la 700 de euro în R. Moldova.

Târgul locurilor de muncă de la Berlin a

fost organizat de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă în colaborare cu Serviciul Public de Ocupare a Forței de Muncă din Germania și Centrul Internațional pentru Migrație. Proiectul își propune să convingă migranții să revină acasă, iar până în 2012, la solicitarea diasporei, vor fi organizate târguri de joburi și-n alte țări.

La sfârșitul lunii noiembrie, Iurie Leancă, ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, s-a aflat la într-o vizită în Italia unde s-a întâlnit cu diaspora moldovenească. Ministrul și-a exprimat speranța că cei care muncesc acum în Italia vor veni în R. Moldova să deschidă noi afaceri. Iurie Leancă a dat asigurări că actuala guvernare va crea condiții favorabile pentru deschiderea afacerilor. „Avem nevoie de sprijinul vostru pentru a moderniza R. Moldova, să aducem țara noastră la normalitate, normalitatea care a lipsit în ultimii opt ani”, a mai adăugat ministrul.

DIANA LUNGU

ÎNTORS
ACASĂ
din
MAREA
BRITANIE

Constantin construiește englezește

Acum doi ani, **Constantin Hodinitu** deprindea tainele construcției pe târâmuri engleze. Astăzi, el este cel care dă indicații pe un șantier în R. Moldova...

Ca mulți alți moldoveni Constantin a plecat în Anglia pentru doi ani ca să adune bani de un apartament, dar a rămas pentru încă trei. A strâns lirele sterline la ciorap și, la întoarcere acasă, a lansat propria afacere. Împreună cu doi prieteni a deschis o firmă de proiectări, iar de doi ani execută și lucrările de construcție. Nu este cea mai mare afacere din Moldova, dar se menține bine pe piață. Și așa cum moldoveanului îi place să aibă casa mai frumoasă și mai înaltă decât a vecinului, construcțiile sunt în toi, iar criza financiară, spune Constantin, nu s-a făcut simțită prea mult.

CÂTEVA
CALCULATOARE,
O IMPRIMANTĂ ȘI...
LA DRUM!

„După ce am absolvit Academia de

Studii Economice, am lucrat vreo doi ani în calitate de contabil. Între timp, fratele meu mai mare a plecat în Anglia. S-a angajat acolo. Câștiga bine și m-a ajutat și pe mine să ajung în Marea Britanie”, așa își începe povestea Constantin.

Realitățile din Moldova l-au impus să plece la mii de km de casă, lăsând în urmă soția și copilul de numai doi ani, fiind nevoit să înceapă totul de la zero. S-a angajat lemnar, meșteșugul deprinzându-l de la tatăl său. La început, mărturisește Constantin, s-a gândit ca din banii agonișiți să cumpere un apartament. Dar după mai multă chibzuială, a hotărât să investească într-o mică afacere.

„Am închiriat un spațiu, am cumpărat câteva calculatoare, o imprimantă și am început lucrul. Prietenul meu a avut grijă de înregistrarea firmei, a găsit un oficiu etc. Eu îl ajutam cu bani și coordonam afacerea de la distanță. Inițial doar proiectam case de locuit individuale, centre comer-

TEXT de **DIANA LUNGU**
Foto de autor

ciale etc. Însă, de un an și jumătate, de când m-am întors acasă, prestăm și servicii de construcție-reconstrucție”, povestește Constantin în timp ce îmi arată oficiul firmei. Într-unul din birouri angajații săi purtau negocieri cu clienții turci. De când au apărut pe piața, le-au bătut la ușă investitori din țară, dar și din străinătate, din Italia, Turcia, Germania, Lituania.

PREȚURI MICI ȘI PRODUSE DE CALITATE

Pentru a ademeni mai mulți clienți, folosesc tehnologii noi, rar întâlnite pe piața construcțiilor din Moldova, cum ar fi betonul celular ușor, fabricat de angajații firmei în baza tehnologiilor germane. Mai mult, clienții care apelează la servicii de construcții, nu plătesc pentru proiectul casei, centrului comercial etc.

„Noi supraviețuim pentru că am pus accent pe calitate, iar prețurile noastre sunt un pic mai mici. Am adus tehnici din Europa care ne permit să facem economii. Folosim materiale mai ușoare, mai eficiente și mai ieftine, dar și mai calitative”, își laudă Constantin marfa.

Despre clienții moldoveni Constantin spune că au cerințe mari și își doresc ceva deosebit. „Case ca la noi în Anglia își construiesc doar persoanele înstărite. Firma mea optează pentru case mici și confortabile, dar dorințele clientului sunt lege pentru noi”, mă asigură bărbatul.

Constantin zice că nu întotdeauna soteala de acasă coincide cu cea de la târg. La început credea că va fi mai ușor și că va avea nevoie doar de bani. Cea mai mare problemă a fost recrutarea personalului, fiindcă cei mai buni specialiști sunt plecați peste hotare. Din acest motiv, Constantin se ocupă și de instruirea angajaților care efectuează lucrările de construcție.

DESPRE CONCURENȚĂ

Concurența este și ea o problemă, iar sprijinul statului, îmi spune Constantin,

lipsește cu desăvârșire. „Credeam că statul ne va susține într-un fel sau altul, însă până acum nu am primit nicio „pomană”. Cel puțin statul ar trebui să ne protejeze de persoanele care activează fără licență în domeniu”, afirmă bărbatul.

În acest an „la modă” este și criza economică. În lipsa creditelor bancare lucrările de construcție mari au fost înghețate. Salvarea firmei lui Constantin este resursele financiare proprii. „Noi nu am luat credite bancare, am avut sursele financiare proprii și asta cred că ne-a salvat. E bine să lucrezi cu banca, dar nu acum. Rata dobânzii în Moldova e prea mare, de 24% anual”, mai spune omul de afaceri.

Constantin crede că acum în Moldova este cel mai profitabil să investești în

construcții, dar și-n agricultură, în special în cultivarea legumelor în sere. Plin de optimism și gata să ofere un sfat oricui are nevoie, Constantin susține că oricine poate deschide o afacere în Moldova. Important e să fii prudent și să studiezi bine piața. La fel de important este calcularea sumei necesare pentru investiții, dar și profitul. Aici, Constantin ne spune un secret. „Dacă lanșați o afacere, să nu vă gândiți că veți obține profit în următoarele luni. În plus, faceți-vă o rezervă de bani, pentru că pe parcurs apar lucruri neprevăzute, costisitoare chiar. Noi, de exemplu, din start ne-am propus să ne scoatem investițiile în doi ani, dar nu într-o lună de la lansare, cum gândesc unii”, spune Constantin. 🌐

PUBLICITATE

Italia

Mariana Gurghiș s-a născut la 3 martie 1978, în comuna Sadova, raionul Călărași. După gimnaziul din satul natal, a absolvit Liceul de Cultură Fizică și Sport din mun. Chișinău, apoi, cu note excelente – facultatea de Drept a Universității de Stat din București. În 2000 a ajuns în Italia unde împreună cu soțul a deschis un restaurant. Se numește „Casa Moldova” și este situat în inima Veneției.

„Casa Moldova” de la Veneția

Interviu de **EUGENIA BULAT**,
Veneția

Fotografii de autor

- Dragă Mariana, cum ai ajuns în Italia?

- Am venit aici după ce am absolvit facultatea la București. Era imposibil să-ți găsești un loc de muncă fără a oferi mită. Nu avea sens. Am venit aici la îndemnul prietenului meu și al mamei. Am muncit așa cum muncesc toate femeile noastre aici - greu, umilitor...

- Consideri „Casa Moldova” opera ta sau opera comună a familiei tale?

- Împreună am făcut totul, bineînțeles, împreună cu soțul meu, Ghenadie, și, nu în ultimul rând, cu mama mea, care ne-a fost mereu alături, ajutându-ne, mai ales, să creștem fetița. Numele restaurantului însă îmi aparține. Încă necăsătorită fiind,

noi mergeam des la un restaurant moldovenesc la Padova, dar și la Brescia ca să mâncăm bucate tradiționale moldovenești, dar și românești (ciorba de burtă, de exemplu). Astfel a apărut ideea. Știam că aici sunt mulți moldoveni și vor veni anume la noi.

- Restaurantul arată așa precum ți l-ai dorit?

- Este amenajat în stil tradițional moldovenesc. De la hainele chelnerilor până la interior. Sunt nelipsite sarmalele și mămăliga. Desigur a trebuit să facem și schimbări din mers. Ne aflăm în Veneția - un oraș care trăiește din turism, iar turistul vine să „guste” din toate. Inițial ne-a lipsit publicitatea. A mai fost și teama venețienilor pentru lucruri noi, bucătării noi.

- A fost greu să deschideți o afacere în Italia?

- Birocrația italiană este supraetajată. Este foarte greu să obții licența de activitate. În fiecare lună apar noi și noi probleme.

me. Nu poți să te relaxezi nicio clipă! Dacă ne-am fi permis acest lux, demult am fi dat faliment. În primul rând, trebuie să achiți la timp taxele. Statul „te măsoară” în continuu. E o presiune căreia trebuie să-i faci față dacă dorești să rezisti.

- Care sunt avantajele lansării unei afaceri în străinătate și nu acasă?

- Nu ai profitul pe care îl dorești, mă zicem, inițial, dar știi că muncești pentru tine. Nu ai cum să te îmbogățești peste noapte. Din Moldova lucrurile se văd altfel, în roz, asta o înțelegem clar, în câteva clipe, când avem clienți noi, proaspăt veniți de acasă. Văzându-mă după teighea sau servind masa, mă întrebau uneori ironic: „Și unde-i patronul?”.

- Zici că soțul te-a ajutat mult...

- Da, Ghenadie a dorit mereu să facă ceva al lui. El are un șarm aparte. În Italia el e ca și de-al lor. Sigur, la început, i-a fost greu și lui. O bucătăreasă văzându-l nemulțumit râdea: „Ghena, tu trebuia să te faci director de restaurant în Moldova, nu aici. Acolo umblai la cravată!” Localul te schimbă. Ghenadie s-a străduit mult și s-a schimbat mult, mai ales de când a apărut și Alexandrița.

- Ce trăsături de caracter te-au ajutat să dezvoltî afacerea?

- Eu sunt tare de felul meu, chiar rea. Așa m-a făcut viața. Dar asta și trebuie aici, fermitate, altfel te mănâncă pisicile.

- Cum ți-ai cultivat aceste calități?

- Eu am făcut judo timp de patru ani.

Asta e puțin în parametri sportivi, oricum, am fost de trei ori campioană a R. Moldova. Asta m-a călit, m-a format.

- Ce este „Casa Moldova” pentru tine?

- E o treaptă, bineînțeles, pe care am pășit. Sper că vor urma și alte proiecte. Cu „Casa Moldova” am educat Veneția. Omul aude și se întreabă: ce-i asta? Și caută un răspuns. Am promovat numele pe diferite căi și acum mult mai mulți italieni știu ce e Moldova. Poate nu e nimic deosebit, e puțin, dar e important.

- Cum te simți printre italieni? Unde îți vezi viitorul?

- Viitorul nostru îl văd aici, cel puțin pentru următorii 30-40 de ani. Eu m-am adaptat la acest mod de viață și mă simt bine. Nu am avut de ales. Când am luat această decizie nu mă aștepta nimic nici la Chișinău, nici la București. Este adevărat că muncim din greu, dar ne simțim bine și chiar în armonie cu italienii. Ne-am permis o mică vacanță, am fost la baștina mea, la Sadova, la mormintele bunicilor. Când am revenit, am găsit un bon de plată pentru energie electrică de 9.000 de euro. E o sumă enormă și ireală! Ai timp de nostalgia?...

- Ce ai vrea să spui celor care azi vor să înceapă o afacere?

- În criza de acum e foarte dificil să începi ceva. Trebuie să chibzuiască foarte mult înainte să investească. Apoi trebuie să le fie foarte drag, să le placă ceea ce fac, altfel nu au nici o șansă. ☺

PUBLICITATE

TRANSPORTAREA MĂRFURILOR ȘI PASAGERILOR

SRL “NISEUROTRANS”

Rom. 0040742887770

Chișinău
st. Aleia Gării 2

MD

Marți 15.00-19.00
Miercuri 8.00-19.00
Joi 8.00-10.00

tel.of. 022833697
mob. 079612683 Serghei
069587391 Valera

ITALIA

Lido 3206456331
Malo
Vicenta 3209660509
Schio
Padova 3290241021
Mestre 3200527457
Olmo 3270078638
Maerne
Venetia 3285713141
Trevizo 3804370177

Nisporeni

Marți 10.00-18.00
Joi 9.30-11.00

069292734 Andrei

079598830 Vasea

079523725 Grigore

O asociație de migranți din Italia a organizat un festival de dansuri

Dansul popoarelor din Trento

Unde joacă moldovenii acolo pământul geme. Asta a demonstrat Asociația Moldovenilor din Trento care au format acolo ansamblul de dansuri populare „Opincuța”. La 13 decembrie, Asociația Moldovenilor a organizat în premieră pentru orașul Trento festivalul „Danza dei POPOLI”.

Text de **VITALIE ROTARU**,
Președintele Asociației
Moldovenilor din orașul Trento
Fotografii de autor

La festival au luat parte ansambluri din zece țări ale lumii de pe toate continentele – Ecuador, Argentina, Chile, Somalia, Camerun, Italia, Albania, Polonia, Brazilia și R. Moldova. Toate colectivele au fost formate din emigranți care locuiesc în Trento și au venit în Italia să muncească, mai puțin să danseze. Diaspora din Moldova a făcut primul pas spre depășirea barierei de diferențiere a popoarelor care locuiesc departe

de casele lor. Participanții la festival s-au prezentat în concurs cu două dansuri populare – dansul național și dansul altui popor. Astfel fiecare dansator a învățat câte un pic din cultura altor popoare. De exemplu, Argentina a dansat mazurca italiană, iar Brazilia a ales salsa italiană.

BRAZILIENII AU DEMONSTRAT CĂ NU NUMAI LA RIO DE JANEIRO SUNT MAIȘTRI AI DANSULUI, DAR ȘI ÎN ITALIA

Juriul festivalului a fost constituit din persoane calificate care au privit la con-

corenți nu doar critic, dar și cu satisfacție. Au apreciat atât originalitatea coreografiei, cât și diversitatea costumelor. Pentru performanța lor scenică colectivele au obținut premii bănești. Brazilienii au demonstrat că nu numai la Rio de Janeiro sunt maiștri ai dansului, dar și în Italia. Ei au obținut premiul întâi și s-au ales cu 3100 de euro. Locul doi și trei a revenit „echipelor” din Ecua-

dor și Argentina. Premiile au fost oferite de administrația provinciei Trento, fiind înmânate de Ambasadorul Moldovei în Italia, Excelența Sa Gheorghe Rusnac, și doi consuli moldoveni. Autoritățile din Trento a numit aceasta generație de străneri în Italia „noii trentini”.

MOLDOVENII AU RITMUL ÎN SÂNGE

Republica Moldova, fiind organizatoare a festivalului, nu a fost premiată deși merita premiul mare la cât de bine au dansat cei de la „Opincuța”. Ansamblul este format din dansatori de diferite vârste – de la 7 până la 33 de ani –, cuprinzând generații întregi. Sunt moldoveni care au venit în Italia să muncească la negru. La baștină nu toți au luat lecții de dans, însă au ritmul în sânge și cu puțină coreografie pot să concureze cu adevărații profesioniști. Asociația Moldovenilor din Trento speră că pe viitor acest festival al popoarelor să devină o tradiție a regiunii Trentino. 📍

Și-au petrecut soțiile în țările unde se câștigă bani, au crescut copiii, iar acum își spun, mai în glumă, mai în serios, **orfani**. Este vorba de bărbații din satul Voinescu, raionul Hâncești, ale căror soții au plecat de ani buni în Italia și nu s-au mai întors.

Totul a început la mijlocul anilor '90 când bărbații au luat calea Rusiei, iar femeile au pornit spre Grecia și Italia. De atunci mai bine de 800 de voinesceni din totalul de 3500 au plecat la muncă peste hotare. Cei mai mulți dintre ei au poposit în Italia, în special în orașul Trento. Odată ajunși în Italia, puțini se mai întorc acasă. Deja 15 familii din Voinescu s-au stabilit cu traiul peste hotare.

„În sat nu ai ce să faci. Nu ai în ce investi banii, iar să deschizi o afacere la Chișinău costă”, îmi explică primarul

localității, Valentin Moldoveanu. Primarul îmi spune că și soția sa este plecată în Trento de nouă ani. „L-a luat și pe băiatul cel mai mic, Igor, și acum am rămas singur. Eu mă iau cu lucrul, la primărie întotdeauna ai câte ceva de făcut și ziua trece mai repede. Dar pentru restul bărbaților e mai greu”, continuă primarul.

„AM RĂMAS DOAR CU CÂINELE...”

Vladimir Fliștoc este consilier și bibliotecar în sat. De 12 ani soția lui Ion mun-

cește în Trento. Până acum doi ani, singurătatea și-o alina cu fiul Ionel, cum îi place să-l alinte. „O venit într-o zi maică-sa acasă și l-o luat să facă carte în Italia. Acum am rămas doar eu și câinele. Mai am și vreo două găini”, zâmbește amar Vladimir. Se bucură pentru băiat pentru că în Italia are alte posibilități și speră să-l vadă inginer.

Cei întorși acasă nu îndrăznesc să investească banii în afaceri. Și asta pentru că nu prea ai ce deschide în sat. Până și magazinele se închid din lipsa cumpărătorilor. Cei mai mulți se întrețin din cultivarea pământului. „Câțiva localnici, întorși de peste hotare, și-au cumpărat câteva tractoare și ară pământul. Mai fac și ei un ban, ne dau și nouă o mână de ajutor”, continuă Valentin Moldoveanu.

Banii trimiși acasă de cei plecați au schimbat imaginea satului, îmi povestește primarul. „Au apărut mașini noi, garduri frumoase, tot mai mulți își construiesc casele în stil european, dar se despart familiile. Pe de o parte câștigăm, pe de alta pierdem”.

SĂRBĂTORILE SUNT MAI TRISTE

Până și sărbătorile și-au pierdut din farmecul lor. „Când era soția, casa era plină de oaspeți. Cele patru perechi de fini pe care-i avem ne vizitau. Acum nici nu ai pentru cine găti”, se plânge Valentin Moldoveanu. Vladimir Fliștoc intervine: „Așteptăm cu drag urătorii, semănătorii, că asta-i datoria noastră...”.

Ca să le mai treacă din urât și din tristețe, bărbații se adună la un pahar de vorbă. „Ne adunăm și discutăm problemele noastre ca între orfani, cum ne spunem noi”, glumește primarul.

...La întoarcere în Chișinău ulițele satului erau practic pustii. Ici-colo grupuri de oameni care construiesc, ridică un gard sau repară casele. Bărbații care au lucrat pe șantierele din Rusia sau Israel îi învață pe cei de acasă tehnicile deprinse în străinătate și mai fac un ban la ei în sat.

DIANA LUNGU

Valentin Moldovanu și Vladimir Fliștoc se bucură de succesul consătenilor lor din Trento

Valentina BULIGA: „Sondajele arată că 80% din migranți ar dori să se întoarcă acasă”

Potrivit statisticilor, peste 600 de mii de moldoveni muncesc peste hotare. Datele neoficiale indică o cifră mult mai mare și asta pentru că mulți se spetesc ilegal. Care este situația migrantului moldovean și ce îl așteaptă acasă? Răspunsul la aceste și alte întrebări le găsiți în interviul acordat revistei „Pro Diaspora” de ministra Muncii, Protecției Sociale și Familiei,
Valentina Buliga.

Interviu de **DIANA LUNGU**

Foto: amcham.md

- R. Moldova are semnate un șir de acorduri cu privire la activitatea de muncă și protecția socială a cetățenilor R. Moldova încadrați temporar în străinătate. Cu ce țări avem astfel de acorduri? În ce măsură prevederile lor se aplică în practică?

- Aceste acorduri au drept scop protejarea intereselor sociale și economice ale cetățenilor care circulă dintr-un stat în altul, în special cele ale lucrătorilor migranți și membrilor familiilor lor. În prezent, avem încheiate acorduri cu două state membre ale Uniunii Europene – Bulgaria (din 5 decembrie 2008) și Portugalia (din 2 februarie 2009). Suntem în curs de negociere cu România, Cehia și Luxemburg. Și-au exprimat disponibilitatea de a reglementa cu R. Moldova relații în domeniul securității sociale și alte țări, cum ar fi Grecia, Italia, Letonia, Austria, Estonia și Polonia. Încă în anii '90, au ▶

► fost semnate astfel de acorduri cu Federația Rusă, Belarus, Ucraina, Uzbekistan și Azerbaidjan. Este de menționat că Guvernul Italian acordă R. Moldova o cotă anuală pentru 6500 de persoane care doresc să emigreze la muncă în Italia. Până în prezent, R. Moldova a utilizat această cotă pentru legalizarea cetățenilor săi care se află ilegal în Italia. Sigur, acest proces a fost prea puțin în vizorul fostei guvernări. Noua conducere a ministerului își propune să fie mai activă în acest sens.

- Sunt în R. Moldova respectate drepturile cetățenilor ajunși la vârsta de pensionare care au muncit legal peste hotare?

- În cazul în care R. Moldova are încheiat un acord bilateral de securitate socială cu statul în care a muncit solicitantul nostru, asta înseamnă că perioadele în care a muncit în diferite țări, se totalizează și fiecare stat achită partea de pensie calculată pentru perioada în care cetățenii noștri au muncit legal în acea țară. În cazul în care au muncit ilegal, ei își pot asigura pensia minimă, dar pentru aceasta sunt nevoiți să achite pentru

fiecare an muncit ilegal în altă țară câte 3108 de lei.

- R. Moldova are o Concepție a politicii migraționiste. Din păcate, cetățenii R. Moldova aflați peste hotare nu o prea cunosc. Puteți să ne spuneți care sunt principalele prevederi ale concepției?

- La data de 11 octombrie 2002 prin Hotărârea Parlamentului nr. 1386-XV a fost aprobată Concepția politicii migraționale a R. Moldova. Potrivit acestei Concepții, statul trebuie să reglementeze procesul de migrație. De exemplu, Polonia sau altă țară are nevoie de un număr de lucrători. Se încheie un contract, se precizează condițiile de lucru, salariile, riscurile la care pot fi supuși sau garanțiile sociale de care vor beneficia. Cetățeanul trebuie să știe că va pleca la muncă în bază de contract pentru, de exemplu, doi ani și va munci legal și ulterior se poate întoarce în țară legal.

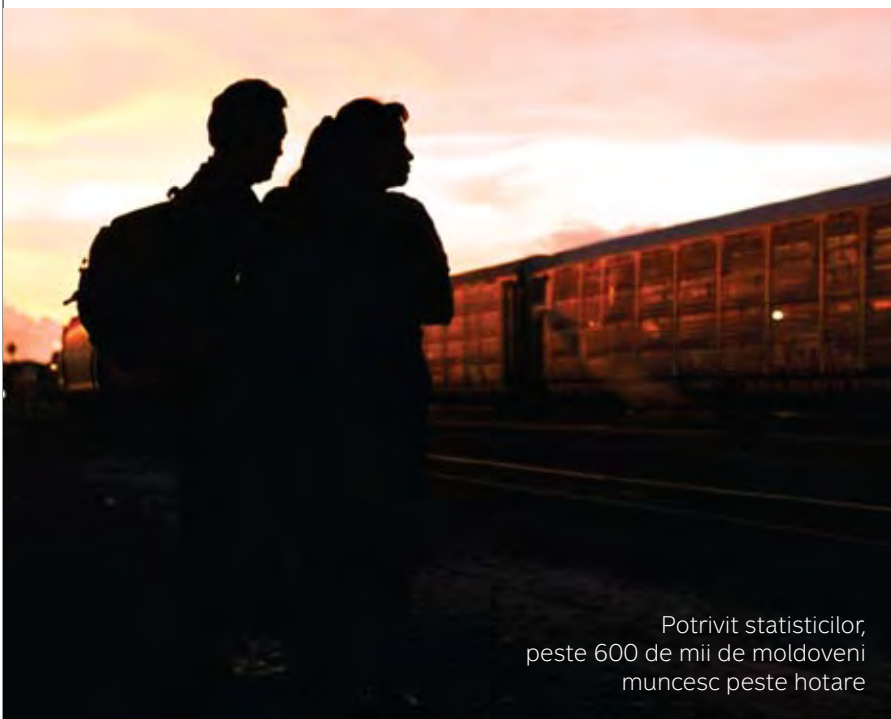
Nu putem stopa procesul continuu de circulație a migranților. Noi trebuie să asigurăm dreptul cetățenilor la muncă peste hotare, confirmat prin acorduri, și

să ușurăm procesul de angajare în câmpul muncii. Aici un rol deosebit îl are diaspora noastră. Suntem în contact cu diaspora din Italia, Portugalia, Grecia, dar nu așa cum vrem noi, deocamdată.

Totodată, considerăm a fi un pas important în direcția protejării drepturilor cetățenilor R. Moldova care doresc să plece la muncă în străinătate prevederea în lege a clauzelor minime ce trebuie să le conțină contractul individual de muncă încheiat cu angajatorul străin. De asemenea, un aspect important al procesului migrațional este protejarea drepturilor copiilor care rămân în țară fără supravegherea părinților. În acest context, Legea cu privire la migrația de muncă prevede obligația lucrătorului emigrant să prezinte la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă copia documentului de confirmare privind luarea la evidență a copiilor minori care rămân în țară, emis de organul competent de protecție a copiilor din raionul/sectorul de domiciliu al părinților.

- În ce măsură ministerul colaborează cu asociațiile de migranți?

- La 5 iunie 2008, Comisia Europeană și încă 15 state membre UE au semnat Declarația Comună a Parteneriatului de Mobilitate cu Moldova. Acesta reprezintă un cadru politic general și este dedicat asigurării caracterului legal a migrației, intensificării efectelor pozitive a procesului migrațional precum și promovării politicilor orientate spre stimularea reîntoarcerii lucrătorilor migranți și protecției drepturilor acestora. În acest sens am făcut deja un pas. La 21 noiembrie a.c., la Berlin, a fost organizat târgul locurilor de muncă pentru cetățenii moldoveni care se află în Germania. Pe viitor vom organiza târguri în Italia și România, dar și-n alte țări. Mai mult, pentru a consolida relațiile dintre misiunile diplomatice și consulare ale R. Moldova și diaspora moldovenească, precum și pentru a informa cetățenii noștri aflați peste hotare despre oportunitățile de reîntoarcere în țară, Ambasadele R. Moldova în străinătate, Biroul Relații Interetnice în colabo-

Potrivit statisticilor, peste 600 de mii de moldoveni muncesc peste hotare

Foto: AP

Valentina Buliga:
„Pe viitor vom organiza târguri de muncă în Italia și România, dar și-n alte țări.”

rare cu asociațiile obștești ale diasporei moldovenești din Ucraina, Federația Rusă, Belarus, Țările Baltice, Grecia, Italia, Portugalia organizează periodic diverse evenimente socio-culturale.

- Ce vă propuneți pentru a consolida comunitatea moldovenească peste hotare și pentru a o implica mai activ în viața politică și economică din R. Moldova?

- Sondajele arată că 80% din migranți ar dori să se întoarcă acasă, dar cu o singură condiție, ca lucrurile în țară să se schimbe. Să le oferim șansa să înceapă o mică afacere, să le oferim locuri de muncă. Din păcate, R. Moldova trebuie să devină atractivă pentru propriii săi cetățeni.

Faptul că nu au putut participa la vot la alegerile parlamentare din 5 aprilie și 29 iulie îi izolează într-un fel de viață politică din țară. Astăzi, migranții participă într-un fel la viața economică prin contribuțiile la buget venite din remitențe. Însă, ei se întorc cu altă mentalitate și alte idei pe care le văd în afara țării și aduc aceste schimbări și la noi în țară.

“Nu putem stopa procesul continuu de circulație a migranților. Noi trebuie să asigurăm dreptul cetățenilor la muncă peste hotare, confirmat prin acorduri, și să ușurăm procesul de angajare în câmpul muncii. Aici un rol deosebit îl are diaspora noastră. Suntem în contact cu diaspora din Italia, Portugalia, Grecia, dar nu așa cum vrem noi, deocamdată.”

- R. Moldova are o strategie de atragere a migranților în țară?

- În cadrul misiunilor diplomatice și oficiile consulare ale R. Moldova au fost create centre de informare a cetățenilor unde sunt puse la dispoziția solicitanților informații consulare, informații despre statutul de acreditare, știri din R. Moldova, pliante și postere privind noile oportunități economice și de angajare în câmpul muncii în R. Moldova. Totodată, este acordată asistență lucrătorilor

migranți reînțorși și membrilor familiilor acestora în vederea reintegrării lor pe piața muncii în R. Moldova prin pregătirea profesională și recalificare, precum și oferirea de consultații privind investirea surselor financiare câștigate în propriile afaceri. De exemplu, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii până în prezent a acordat consultații referitor la oportunitățile de lansare și dezvoltare a afacerilor proprii pentru aproximativ 1440 persoane.

Discuții cu diaspora din Italia

„Moldova e pe calea cea bună. Noua putere dărâmă energic zidurile izolării, ridicate de vechea guvernare comunistă și lumea ni se deschide. Ne primește. Ne zâmbeste”, asta a declarat la începutul discursului său ministrul de Externe Iurie Leanca la întâlnirea cu zeci de moldoveni adunați la Roma pe 23 noiembrie.

Întrevederea diplomatului de la Chișinău cu diaspora a fost „ticsită” de promisiuni, dar și de rezultate. Leancă a spus că s-a bucurat atunci când omologul său Italian Franco Frattini i-a comunicat că moldovenii din Italia se integrează bine și nu creează probleme.

Prima promisiune – în doi ani moldovenii vor putea călători fără vize în spațiul european. A doua – noua guvernare va aduce mai multă europă în Moldova și va încerca să-i aducă și pe moldoveni acasă, oferindu-le locuri de muncă. Un rezultat bun, în opinia lui Leancă, este deschiderea Consulatului Italiei la Chișinău care a eliberat până acum peste 20 de mii de vize pentru cetățenii moldoveni.

Și diaspora și-a spus păsul. Moldovenii s-au plâns că biletele la avion sunt prea scumpe. Migranții au cerut reduceri pentru bilete de avion. Ministrul a promis că nouă guvernare va liberaliza și piața transporturilor, ceea ce ar putea soluționa această problemă.

Migranții au propus să fie creat un birou al relațiilor interetnice – o instituție

care ar menține legătura cu toți cetățenii noștri plecați în lume. Asta pentru că din cauza distanței mari și a perioadei îndelungate aflate peste hotare emigranții sunt

practic rupti în două – mintea e în Italia, iar sufletul în Moldova.

Moldovenii au spus că vor ca Ambasada de la Roma și Consulatul de la Bologna să lucreze mai eficient și să nu practice prețuri exagerate la serviciile prestate. S-a propus ca în Parlamentul Moldovei să fie „rezervate” câteva fotolii și moldovenilor din diaspora, așa cum e în Italia. „Vrem...”, au zis moldovenii. „Putem...”, a răspuns ministrul.

VICTOR DRUȚĂ,
Roma

Și diaspora și-a spus păsul. Moldovenii s-au plâns că biletele la avion sunt prea scumpe. Migranții au cerut reduceri pentru bilete de avion. Ministrul a promis că nouă guvernare va liberaliza și piața transporturilor, ceea ce ar putea soluționa această problemă.

Iurie Leanca împreună cu omologul său italian Franco Frattini

PROFIL

Migranții moldoveni în Italia –

CE, UNDE, CÂND...

→ Moldovenii sunt concentrați în nord-estul, nord-vestul și centrul Italiei.

Femeile reprezintă două treimi din totalul lor. Cunosc bine, de regulă, limba italiană. Majoritatea femeilor lucrează ca asistente la domiciliu – îngrijitoare de bătrâni, bolnavi și copii; bărbații sunt angajați în construcții și servicii.

→ În Italia crește și este educată o întreagă armată de tineri moldoveni: sunt 2043 nou-născuții moldoveni între 2001 și 2006. **Numărul elevilor moldoveni** în școlile italiene este de **15227** pentru anul școlar 2008-2009.

→ În ultimii ani numărul moldovenilor în Italia a fost în continuă creștere. La începutul anului 2009 în „peninsulă” se găseau circa **90000 de rezidenți moldoveni**. Există moldoveni care încă nu s-au declarat rezidenți sau au venit **cu pașaportul românesc**. Numărul acestora este estimat la **200000**.

→ Dacă au familia în Italia, trimit acasă 400-600 euro pe an, dacă însă familia este în Moldova, suma trimisă acasă e de 7-8 mii de euro pe an. **În 2008 au tranzitat**
– numai prin bănci
– spre Moldova
53,6 mil. de euro.

→ În ceea ce privește criminalitatea, cifrele sunt liniștitoare: la sfârșitul anului 2008 **se aflau în închisorile italiene doar 211 cetățeni moldoveni**, în majoritate bărbați.

(Date culese de la organizația Caritas di Roma, societatea „Dante Alighieri” și Ambasada Moldovei în Italia)

PUBLICITATE

Hotel Chisinau, second piano, ufficio 238
Tel. 00373/22/226962, Cell. 00373/79679434
e-mail: info@chisinau-kishinev.com
web: www.chisinau-kishinev.com

COPII CU DOUĂ MAME

În R. Moldova practic fiecare a zecea bunică își începe ziua cu trezirea nepoților, pregătirea micului dejun și numaidecât verificarea ghiozdanului... Bătrânii care îndeplinesc și rolul părinților plecați peste hotare se roagă să le dea Dumnezeu sănătate și putere ca să-și poată crește nepoții. Nu se revoltă și nu învinuiesc pe nimeni, căci „așa sunt timpurile”. Părinții nu au nicio vină, zic ei.

TEXT de **DIANA LUNGU**
Foto de autor

Rămăși în grija rudelor, copiii sunt asigurați material, dar lipsiți de afecțiunea părintească. Pentru a obține câștiguri cât mai mari, dar și din cauza că se află de cele mai multe ori ilegal în țara de destinație, părinții lipsesc ani buni din viața copilului, comunicând cu el prin intermediul telefonului și al coletelor cu bani, alimente sau îmbrăcăminte.

Cătălin Bucur este în clasa a treia la școala din satul Lăpușna, raionul Hâncești. Acum șapte ani, părinții săi au plecat în Italia. De atunci și-a văzut mama de trei ori. Ea i-a promis că vine de sărbători acasă. Plin de emoții, picul numără zilele până se va vedea în brațele ei. Acum bunica Iulia este cea care îi poartă de grijă.

Femeia îi povestește că are experiență în îngrijirea nepoților. Cătălin este al treilea nepot pe care îl crește și îl educă. Pe ceilalți doi, verișorii lui Cătălin, părinții i-au luat în Spania și acum își fac studiile acolo. Spre deosebire de alți copii Cătălin e noros, pentru că bunica Iulia toată viața a lucrat profesoară la școala din sat și îl ajută la pregătirea temelor.

Îl întreb pe Cătălin ce cadou așteaptă de la Moș Crăciun. Fără a sta mult pe gânduri, îmi răspunde: „Am hăinuțe. Mama îmi trimite jucării și dulciuri. Vreau ca Moș Crăciun să-mi aducă părinții acasă”, îmi spune cu voce stinsă Cătălin.

Elena Tamașciuc, învățătoarea lui Cătălin, afirmă că la fel răspund și ceilalți 17 copii din clasa ei care au părinții plecați peste hotare.

MAMELE TRIMIT BANI, BUNICILE PREGĂTESC LECȚIILE

Mama Diane Luchian a plecat în Italia când micuța avea doar trei ani. Nu prea își amintește de ea. În cinci ani de când este plecată a văzut-o o singură dată. Până și convorbirile telefonice sunt rare. „Nu prea vorbim. Mă întrebă ce mai fac. Eu îi spun că bine. Nu știu ce să-i spun...”, zice fetița.

Dacă o întrebi pe Diana ce-și dorește cel mai mult, ea spune că o familie unită. „Vreau să trăiesc cu mama și cu tata în ace-

Cătălin Bucur este în clasa a treia la școala din satul Lăpușna, raionul Hâncești. Părinții săi au plecat în Italia acum șapte ani.

Dacă este nevoie rămânem și după ore și ne ocupăm suplimentar cu ei pentru că știm cât de greu le este bunicilor cu nepoții”, povestește învățătoarea Elena Tamașciuc.

ÎNVĂȚĂTOARELE ÎN ROL DE “MAMĂ”

În Lăpușna, 77 de copii au cel puțin un părinte plecat peste hotare. 30 sunt în clasele primare. Mulți dintre ei au rămas în grija bunicilor, chiar dacă tatăl este acasă. De cele mai multe ori elevii manifestă o afecțiune deosebită și față de învățătoare. Ei caută asemănări cu mamele lor. „După ore stăm de vorbă. Poate veni uneori un elev să-mi spună că noaptea trecută a avut un coșmar. Ne spun lucruri pe care ar trebui să le cunoască o mamă, dar fiindcă acestea nu sunt acasă, le aflăm noi”, susține Elena Tamașciuc.

O altă învățătoare, Ina Nofit, spune că de multe ori se întâmplă că atunci când copiii sunt rugați să-și descrie mama, nu o pot face pentru că nu-și amintesc cum arată. „De obicei mamele pleacă când aceștia sunt încă foarte mici. Sunt mulți copii care nu-și amintesc vocea mamei sau ce culoare au ochii”, afirmă învățătoarea.

SCHIMB DE ROLURI

Ca să înțeleagă mai bine prin ce greutăți trec copiii, în Lăpușna a fost organizată o tabără de vară care a avut drept scop apropierea bunelor și nepoților. Directoarea școlii primare, Galina Căcălev, ne povestește cum bunicii au intrat în „pielea” copiilor. Ei au „repetat”, rând pe rând, activitățile nepoților de zi cu zi pentru a înțelege mai bine problemele lor.

În 2010, Centrul „Respirația a doua pentru oameni în etate”, cu suportul PNUD Moldova și ▶

Mama Dianei Luchian a plecat în Italia când micuța avea doar trei ani.

➔ În R. Moldova aproape

177000 copii

sunt afectați de migrația părinților lor peste hotare. În ultimii ani s-a dublat numărul picilor care cresc fără unul sau fără ambii părinți, ajungând la 31% din numărul total de minori.

➔ Situația familiilor migrante se

îmbunătățește pe termen scurt, dar plecarea lor la muncă peste hotare afectează starea psiho-emoțională a copilului pe mult timp.

Copiii rămași în urma migrației sunt afectați psihologic și emoțional

(excluzi din societate, izolați, cu probleme de sănătate, reușită slabă școlară, risc de abandon școlar, sarcină în adolescență, criminalitate juvenilă, trafic de copii).

„RĂNILE” MIGRAȚIEI

Republica Moldova

În Lăpușna a fost organizată o tabără de vară care a avut drept scop apropierea bunelor și nepoților.

Dacă o întrebi pe Diana ce-și dorește cel mai mult, ea spune că o familie unită.

➔ **Dintre copii cu vârsta între 10 și 15 - 40 % din cei ce locuiesc în zonele rurale au ambii părinți plecați peste hotare comparativ cu 33% copii din zonele urbane.**

➔ **Persoanele în etate devin îngrijitori ai copiilor rămași în urma migrației și fac față unor greutăți neprevăzute: stare precară a sănătății, lipsa documentelor de tutelă, conflictul între generații, educația copiilor, întreținerea gospodăriei.**

▶ a Comisiei Europene, va încerca să-i apropie pe bunici de nepoți în zece localități din Moldova. Timp de câteva luni, prin intermediul voluntarilor, familiile vulnerabile vor fi consultate în ce privește relația cu copiii de care au grijă. Dina Sava, coordonatorul proiectului, susține că mulți bunici nici măcar nu realizează că nepoții lor se confruntă cu probleme. „Noi ne propunem în primul rând să depășim anumite bariere de comunicare. În localitățile rurale, cei mai mulți copii sunt nevoiți să lucreze pământul. Bunii au înțeles că și copiii au nevoie de odihnă, iar cel mai important este că ei nu trebuie pedepsiți fizic, așa cum se întâmplă de multe ori”, afirmă experta.

Cezar Gavriiliuc, directorul Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, ne-a declarat că nu întotdeauna relațiile dintre bunici și nepoți sunt apropiate. De multe ori, ei nu găsesc limbă comună din cauza diferenței mari de vârstă. „Bunicii singuri au nevoie de îngrijire, iar comunicarea cu nepoții de cele mai multe ori este anevoioasă. Le recomandăm părinților să comunice cu copiii lor. Să vorbească despre emoțiile lor. Să-i întrebe despre prieteni, despre cum se simt, despre ce fac la școală. Nu doar despre bani. Și asta este valabil și pentru bunicii care îi îngrijesc”, afirmă expertul.

Totodată, Cezar Gavriiliuc susține că este binevenit ca părinții să stabilească legături apropiate cu învățătoarea sau diriginta copilului. „Măcar o dată pe lună să dea un telefon și să se informeze despre evoluția școlară, dar mai ales despre comportamentul copilului”, recomandă expertul.

Posibilitățile statului privind problema co-

“ Astăzi, aproape un milion de oameni se află la muncă peste hotare, adică fiecare al treilea moldovean. Studiul Organizației Internaționale pentru Migrațiune arată că fiecare al treilea copil sub 14 ani trăiește cu un singur părinte, pe când 7% trăiesc fără ambii. Majoritatea acestor copii (80%) sunt din localitățile rurale.

piilor rămași fără părinți nu sunt prea mari. Liliana Palihovici, președinta Comisiei parlamentare pentru protecție socială, sănătate și familie, ne-a declarat că statul deocamdată poate doar să creeze un cadru legal care să permită părinților să se întoarcă acasă, să aibă salarii bune și să poată munci în țară. „Numai așa ei nu vor mai fi nevoiți să plece din țară și vor putea fi alături de copiii lor”, susține deputata.

... La ieșirea din școala primară din Lăpușna, Cătălin și bunică m-au condus până la poartă. Îi întreb ce program vor avea astăzi. „Ca de obicei”, îmi răspunde Iulia Bucur. Vor merge acasă, vor mânca, se vor odihni un pic și pe urmă vor pregăti lecțiile pentru a doua zi.... 🌐

Banii câștigați peste hotare, *cum* sunt investiți acasă

Cel care a fost cu 10-15 ani în urmă la Racovăț și de atunci n-a mai trecut pe aici, revenind acum, neapărat va observa schimbarea. O schimbare în bine a „feței” satului.

Casele au devenit mai arătoase, în clădirile nefolosite s-au deschis magazine, iar școala, Centrul de Sănătate, parțial Casa de Cultură au fost reparate. Pe teritoriul satului au mai apărut o moară și o oloiniță, de nerecunoscut a devenit biserica, s-au mai reparat drumuri în variantă albă. Dar exodul populației continuă, satul având cel mai mare număr de locuitori plecați peste hotare în întreg raionul și posibil și în toată regiunea de nord a republicii.

TEXT de **NINA NECULCE**
Fotografii de autor

m

Mergând de la un capăt la altul al satului se vor vedea, așa ca prin toate satele noastre, multe case pustii. Unele rămase singure din motiv că stăpânii s-au trecut din viață, altele – pentru că cei ce locuiau în ele se află la muncă peste hotare. „Din numărul total de 3800 de locuitori, peste hotare sunt plecați circa 1500. Dar acesta nu e numărul real, s-ar putea să fie și mai mulți, fiindcă unii pleacă pe 2-3 luni în Rusia sau Ucraina, apoi iar revin și iar pleacă. Cei mai mulți se află în Grecia, Italia, Portugalia. Avem și în Spania, și în Franța, și în Elveția, și în Germania, și în Marea Britanie”, spune primarul localității Ion Cebotari.

Republica Moldova

La oloinița lui Constantin Nartea, Iurie Istrate și Ion Borozan

Profir Cebotari, după câțiva ani de muncă în Grecia alături de soția sa, a deschis în sat o minibrutărie

► În ce au investit racovițanii banii câștigați peste hotare? Primarul îmi răspunde: „Majoritatea i-au investit în studiile copiilor și reconstrucția caselor. O parte din tineri chiar au demolat casele construite înainte de plecare, înălțând altele noi pe locul lor. Din donațiile celor plecați - circa 200 de mii de lei - s-a reparat biserica. Mai puțini, însă, au reușit să pună pe roate o afacere. Cu banii câștigați peste hotare pe teritoriul satului s-a deschis o minibrutărie, câteva magazine, o moară și o oloiniță. Dar cea mai mare investiție s-a făcut într-o livadă superintensivă de meri și peri după un model italian, unica în republică de acest fel. Deci e bine, că după plecările cetățenilor după graniță, satul și-a schimbat fața, e bine că cei care au inițiat o afacere au oferit și locuri de muncă consătenilor, e bine pentru cei care au plecat cu familiile și și-au găsit un rost acolo. Dar e rău pentru cei care au destrămat familiile, pentru copiii rămași fără supraveghere”.

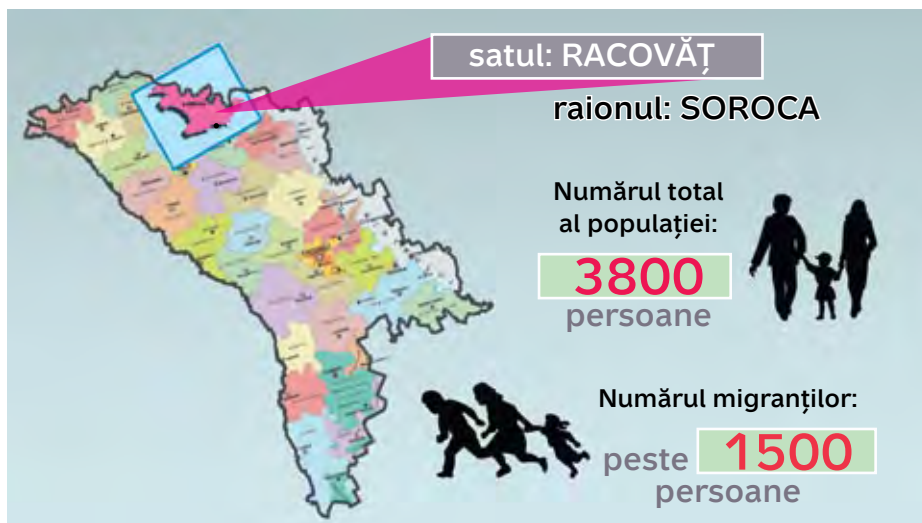
DE VORBĂ CU SĂTENII

Profir Cebotari, după câțiva ani de muncă în Grecia alături de soția sa, care și în prezent muncește acolo, a hotărât să deschidă în sat o minibrutărie și un magazin. S-a gândit omul că s-ar putea de câș-

tigat bani și acasă, că nici prin străini nu-i ușor. Zis și făcut. Depășind obstacolele impuse de legislația noastră, a reușit să-și vadă visul împlinit acum câțiva ani. Cu banii câștigați în Grecia a instalat utilajul necesar în clădirea școlii vechi și s-a pus pe treabă. Coace pâine pentru cele două grădinițe, pentru oamenii din sat, dar și pentru câteva magazine din satele din jur. Mai coace și colaci pentru nunți, cumătrii și înmormântări. Bărbatul ne-a spus doar atât: „E bine că sunt acasă și am o ocupație pe plac. Și sunt bucuros că am putut oferi un loc de muncă la trei oameni din sat. Însă trebuie să se știe că în condițiile noastre e greu să dezvoltăm o afacere”.

Galina, după ce a gustat din munca peste hotare la Moscova, s-a întors în sat și s-a angajat vânzătoare la magazinul lui Profir Cebotari. Ea spune că a absolvit Colegiul Industriei Ușoare din Bălți și a încercat să-și găsească un loc de muncă după specialitate, dar fără succes. S-a angajat vânzătoare la acest magazin și e mulțumită că poate sta acasă lângă soț și copii. „Îs ademenitoare plecările. Te duci. Acasă nu rămâne nimeni și când vii o începi de la capăt. Se poate de lucrat și-n sat. Mai ales dacă dorești să le dai copiilor educația de care au nevoie”, afirmă femeia.

Cu gândul de a câștiga banul acasă ►

Tudor Zabulica este sigur că afacerea familiei sale va fi cu adevărat profitabilă

Povestea unei livezi

PRIN 2000 AU PLECAT PESTE HOTARE ȘI TUDOR ZABULICA CU FECIORUL SĂU ION. Au ales Portugalia, unde au muncit din greu mai bine de cinci ani. Lucrau fiind cu gândul mereu acasă la inițierea unei afaceri de familie. Și pentru că Tudor e agronom de meserie și până la plecarea peste hotare lucrase 15 ani în domeniul pomilegumicol, întors în sat în 2006, s-a pus la cale cu familia și împreună au hotărât să investească banii câștigați în plantarea unei livezi. La paralele de peste hotare s-au mai adăugat și cei ai ginerelui Constantin Furculiță, care ulterior a devenit directorul întreprinderii, și un credit bancar. Pentru început au cumpărat 20 ha de pământ pe un loc deschis și fertil, l-au îngrădit cu plasă metalică și după ce au pregătit solul, au plantat puietii potrivit noilor tehnologii. Și pentru că merii și perii cresc bine pe solurile cu umezeală suficientă, au săpat și un iaz, au instalat un sistem de irigare prin capilare și astfel baza livezii a fost pusă. Convinși că marile succes al businessului agricol nu e departe, anul acesta domnul Tudor a mai plantat încă 13 hectare de meri și peri. Puietii au fost aduși din Italia și plantați după tehnologiile de acolo. Nou pentru republică, dar și pentru raion e faptul că această livadă va fi acoperită cu o plasă de protecție antiîngheț și antigrindină. Până astăzi la fiecare hectar s-au investit în jurul la 35000 de euro, iar atunci

Până astăzi la fiecare hectar s-au investit în jurul la **35000 de euro**, iar atunci când vor fi terminate lucrările investiția va ajunge până la **50000 euro la hectar**.

când vor fi terminate lucrările investiția va ajunge până la 50000 euro la hectar. Cheltuielile sunt foarte mari, dar se vor recupera în timp.

„Ne-am propus să obținem recolte înalte de pe suprafețe mici. Am făcut o vizită la partenerii noștri italieni. Deja știu nu doar din cele citite și auzite ce înseamnă o livadă superintensivă de acest fel. Acum pot acorda servicii și altor pomicultori din regiune. Dacă după schemele vechi de plantare a livezilor la fiecare hectar reve-neau câte 500 de pomi de măr, în noua livadă revin 3900, iar prăsazi și mai mulți – 7400 la un hectar. Deci este o livadă care poate da recolte de până la 50 tone la hectar. Iată de ce acum e în construcție frigiderul cu o capacitate de până la 2000 de tone. Pentru că ne gândim să producem nu numai pentru fabricile de conserve, dar și pentru export, pentru supermarketuri. Potrivit unor calcule, investiția în livadă se va răscumpăra în 4-5 ani de rod. Iar roadele înalte se pot obține timp de 25 de ani. Cred că am făcut alegerea corectă, investind în acest domeniu. Sper să fie cu adevărat o afacere profitabilă”, ne-a spus Tudor Zabulica.

Dacă ne gândim și la locurile de muncă pe care le oferă și le va oferi în continuare „livada”, atunci afacerea e ca o mană cerească pentru mulți locuitori din sat. La plantarea livezii zilnic au muncit până la 50 de oameni, la curățitul în uscat muncesc acum câte 10-12 oameni pe zi. De brațe de muncă va fi nevoie și la prășit, și la cules, și la alte lucrări. Iată ce ne-a spus Anatol Dumitrescu, unul din angajații familiei Zabulica: „Pentru mine, dar și pentru consătenii care muncesc aici, această livadă ne-a scutit de plecările peste hotare. Suntem mulțumiți și de leafă, și de buna înțelegere în colectiv, și de faptul că suntem acasă lângă soții, copiii și nepoți”.

▶ și de a duce o viață decentă Constantin Nartea, Iurie Istrate și Ion Borozan au deschis o moară, o oloiniță și un mic magazin alături. „Ideia i-a aparținut socrului”, spune Constantin, adăugând: „Atunci când soția, cumnatul și cumnata s-au întors de peste hotare cu bani, răposatul socru meu a zis așa: „Moara și oloinița întotdeauna o să fie necesare satului. Poate că mare câștig n-o să aveți. O să fie puțin, dar în toată ziua.” Și într-adevăr așa este. Nu ne plângem, un ban de cheltuială pentru familiile noastre îl câștigăm, iar pe lângă noi își câștigă bucata de piine și cei patru angajați. Însă credem că prea exagerate și chiar ireale sunt tot felul de taxe. De exemplu, până și pentru consumul de apă trebuie să plătim, chiar dacă folosim apa din fântâna noastră”.

Soțul Mariei Raevschi lucrează de mai mulți ani în Elveția. Într-un timp Maria era gata să-l urmeze. Dar analizând bine lucrurile la consiliul familiei, a ales să rămână acasă cu copiii. Din banii câștigați de soț și-au amenajat frumos casa, au instalat încălzire prin toate odăile, și-au făcut toate comoditățile. Cu gândul la viitorul copiilor au cumpărat patru hectare de pământ pe care au plantat acum patru ani 262 de copaci de nuc. Astăzi, Maria este ferm convinsă că rămânând acasă a făcut alegerea corectă. Are un loc de lucru la primărie, poartă de grijă copiilor, îngrijește cu multă plăcere livada de nuci și e mulțumită.

Ion și Lilia Rotaru au muncit câțiva ani în Grecia, după care s-au întors acasă și și-au zis: „Fie pâinea cât de rea tot mai bine-n țara mea/Fie traiul cât de greu, tot mai bun în satul meu.” Cu banii câștigați și-au cumpărat ferestru electric cu mai multe pânze pentru tăiat scândura, un depozit pentru păstrarea materialului lemnos și un microbuz. „Se poate de câștigat și acasă un ban. În orice caz pentru familia mea din șase persoane (am patru copii) îmi ajunge câștigul pe care îl obțin zilnic. Clar lucru, dacă nu mergeam în Grecia era să ne fie mult mai greu”, constată Ion Rotaru.

Sergiu Muntean a lucrat câțiva ani în Italia, iar acum este vânzător la magazinul familiei Țapu

UNII EZITĂ SĂ SE ÎNTOARCĂ

Ion Borozan mai are câțiva ani până la pensie. Fiica lui e plecată cu toată familia de mai mulți ani în Grecia. Acum el îi păzește casa. „Uitați-vă ce case frumoase sunt în jur! Înainte numai la țiganii din Soroca vedeai așa ceva. Ne bucurăm, case s-au făcut, dar ce folos, dacă satul rămâne pustiu. Din 22 de case din mahalaua aceasta numai în două sunt stăpânii acasă”, afirmă bărbatul.

Și copiii Elenei Cebotari de mulți ani sunt în Grecia. „E bine că s-au dus copii noștri, că ne mai țin și pe noi aiști bătrâni. Dacă nu mi-ar trimite ei bani, cu pensia mea de 473 de lei nu m-aș mai descurca”, zice femeia.

CE GÂNDESC TINERII

Sergiu Muntean a lucrat câțiva ani în Italia, iar acum este vânzător la magazinul familiei Țapu. Aici mai muncesc încă două persoane. „E greu departe de casă. Am venit și eu cu niște bani din Italia. Mi-am cumpărat apartament în Soroca, mașină, iar o bună parte i-am „cheltuit” cu fetele. Ca să am o ocupație m-am angajat

vânzător la acest magazin. Câștigul e mai mult simbolic, dar important e că sunt acasă lângă părinți. Concluzia pe care mi-am făcut-o călătorind prin lume este că Moldova e foarte departe de Europa, iar micul business la noi e lăsat la voia întâmplării. Mai mult, se pun atâtea piedici încât omului îi piere pofta să mai deschidă propria afacere”, zice Sergiu.

Pe Vadim Zaporojan, un tânăr de 18 ani, l-am găsit muncind la o anexă a casei lor. Părinții lui au plecat printre primii peste hotare. Au muncit și în Grecia, și în Portugalia, și în Israel, și în Italia. „Nu este un secret că de la 1990 încoace Moldova trece printr-o perioadă dificilă. Părinții mei au plecat ca să ne întrețină pe noi, să termine lucrările la construcția casei, să ne facă viața mai ușoară și ne-au făcut-o. Sora învață la un liceu în Chișinău, eu am absolvit Colegiul financiar-bancar. În prezent îmi continui studiile prin corespondență la ULIM. Mulți tineri văd țara fără de perspective și pleacă peste hotare. Eu consider că plecarea peste hotare nu e cea mai bună soluție de a ieși din impas. S-ar putea de câștigat bani și în țară, dacă micul antreprenor ar fi susținut. Ne gândim să lansăm și noi o afacere. Tata are idei, am și eu. Știu deja ce înseamnă business-plan, studiu de marketing. Sunt convins că se poate câștiga banul și la noi în sat”, spune Vadim. 🌐

De la bucătar la „prietenul migranților”

Raisa Machidonschi este stabilită de zece ani cu familia (soțul și doi copii) în Portugalia, în orașul Cascais. A parcurs un drum anevoios de la emigrant ilegal până la vicepreședintă a Centrului Cultural Moldav din Portugalia. În 2008, Guvernul R. Moldova a decorat-o pe Raisa Machidonschi cu Diploma de onoare de gradul II, iar Camera Municipală Cascais - cu medalia de onoare pentru activitatea sa în ajutorarea emigranților moldoveni.

Raisa Machidonschi își amintește cum problemele vieții și situația financiară critică de acasă au făcut-o să-și ia inima-n dinți și să pornească în căutarea unui viitor mai bun pentru copiii ei. “Asta se întâmpla prin 1999. Nu înțelegeam atunci că îmi părăsesc pământul unde m-am născut, țara mea verde și plină de soare, cu oameni gospodari, veseli și cu suflete mari. Ne gândeam atunci că vom munci un an-doi, vom câștiga un ban și ne vom întoarce acasă la copii și părinți”, ne povestește Raisa.

Dar cum scenariul vieții este plin de surprize, lucrurile în viața Raisei au luat o altă întorsătură. A avut marele noroc să-și legalizeze șederea în Portugalia și a decis să mai rămână. În pofida faptului că a avut de parcurs un drum anevoios, cu bariere psihologice și dificultăți lingvistice, dânsa nu a cedat, ba dimpotrivă, a tins spre afirmare, străinătatea și dorul de cei dragi făcând-o mai puternică.

Primii bani i-a câștigat ca ajutor de bucătar la un restaurant din Cascais, ca mai apoi să ajungă și menajeră în casele portughezilor – meserii departe de calificarea ei profesională. “Eram pregătită psihologic. Mă așteptam la mai multe lucruri neplăcute, dar am fost respectată de către toți patronii pentru care am lucrat, ei fiind oameni înțelegători și inteligenți”, spune ea cu mândrie.

Deși avea un program de muncă su-

princărcat, își făcea timp să citească ziare și reviste, să urmărească știrile în limba portugheză. O interesa totul - de la cultură și modul lor de viață până la politică. Și cum nu înțelegea mare lucru a hotărât să urmeze un curs de portugheză în cadrul Universității de Litere din Lisabona. Ceva mai târziu, prin 2002, împreună cu câțiva prieteni a înființat Centrul Cultural Moldav.

“În cadrul Centrului Cultural Moldav facem multe lucruri interesante. În afară de suportul juridic pe care îl acordăm emigranților, o frumoasă tradiție a devenit Festivalul “Mărțișor”, ajuns la cea de-a patra ediție. Forumul Internațional al Emigranților Moldoveni în Europa, pe care l-am organizat pentru prima dată în 2008, se va întruni din doi în doi ani”, ne spune Raisa.

Însă lucrurile pentru Raisa nu s-au

oprit aici. Din mai 2007 activează ca mediator socio-cultural la Centrul Național de Ajutorare al Emigranților din Lisabona, unde deja a trecut prin mai multe etape, actualmente aflându-se în sectorul “traduceri prin telefon”.

Anul acesta a mai fost decorată de către Camera Municipală din Cascais cu Diplomă de Onoare pentru activitatea ei în cadrul Centrului Cultural Moldav. Și tot în acest an a fost decorată cu Diplomă de Merit de către Mitropolitul Moldovei Vladimir pentru munca dedicată cetățenilor moldoveni în Portugalia.

Astăzi, Raisa Machidonschi este o mamă și o femeie împlinită.

OLESEA TANASCIUC

Centrul Cultural Moldav a organizat în 2008 Forumul Internațional al Emigranților Moldoveni în Europa

INTEGRARE prin păstrarea identității

Despre problema integrării emigranților în țările gazdă s-a vorbit și se vorbește mult. S-a format deja o regulă – emigrantul să învețe limba țării, să-i respecte tradițiile, legile etc. Sunt reguli nescrise de conviețuire între oaspeți și țara gazdă. Există însă și un alt aspect al integrării mai puțin vorbit, dar care este nu mai puțin important decât primul – integrarea prin păstrarea identității.

Cu părere de rău este un fenomen puțin evaluat în procesul integrării emigranților. În unele țări europene îl găsim, iar în altele nu prea. Parlamentul European recunoaște că *“... chiar și atunci când copiii emigranților de a doua sau a treia generație cunosc bine limba țării gazdă, este oportun de a le permite accesul la limba maternă și cultura țării de origine...”*

Datele statistice demonstrează că integrarea moldovenilor în Italia are loc cu succes în diferite domenii. Dar, pare-se, se face prin abandonarea limbii și culturii de origine, îndepărtarea de la tradiții și obiceiuri. Fenomenul dat este mai evidențiat la tineri care se găesc deseori rătăciți între două culturi. Problema păstrării identității și limbii materne este deseori gestionată în familie, de către părinți, care, din păcate, nu întotdeauna reușesc să transmită acest mesaj cultural propriilor copii.

Pornind de la aceste convingeri Asociația Moldo-Italiană pentru Integrare și Colaborare (AMICI) din orașul Mestre (Veneția) a organizat în cadrul proiectului “Cunoaște Moldova” un curs de limbă și cultură a țării de origine pentru elevii basarabeni care învață în școlile italiene. Cursul permite micilor noștri conaționali aflați departe de țară să-și păstreze identitatea, cultura și să-și îmbunătățească

comunicarea în limba română. Cursul vizează în primul rând copiii emigranților basarabeni din Italia, având ca scop facilitarea formării unui dialog pozitiv dintre părinți și copii în privința vorbirii limbii materne în familie. Copiii vor fi pregătiți pentru o eventuală integrare în sistemul de învățământ din R. Moldova în cazul revenirii în țară.

Durata cursului este de șase luni și este predat de angajați calificați, foști învățători cu experiență din R. Moldova și mediatori culturali locali. Materialul didactic în mare parte a fost adus din Mol-

dova (hărți, manuale, CD-uri). Lecțiile au loc în fiecare duminică pe parcursul a trei ore, astfel încât copiii să nu lipsească de la școală. Obiectele de predare sunt: istoria, limba și literatura română, geografia, obiceiuri și tradiții populare. De asemenea sunt incluse ore de excursii virtuale în Moldova, întâlniri cu oameni de artă, scriitori și activități artistice legate de cele mai importante sărbători tradiționale și religioase (sărbători de iarnă, Paști etc.).

Cursurile facilitează și comunicarea între părinții copiilor care participa la lecții. În program sunt prevăzute și activități care au ca scop facilitarea procesului de cunoaștere și educare a copiilor de către părinți. Cursul este deschis și pentru alți doritori interesați, indiferent de naționalitate.

În prezent, Italia este unica țară unde a început să se organizeze asemenea curs. Asociația AMICI îndeamnă basarabeni de pretutindeni să inițieze cursuri asemănătoare în țările unde se află. Pentru ajutor și sfaturi pot scrie la asociatia.amici@libero.it Organizatorii cursului știu că sunt doar la început de cale, însă pe viitor doresc să „fondeze” adevărate școli ale basarabenilor de peste hotare.

OLEG JOSANU,
Veneția

Cursurile sunt predate de angajați calificați, foști învățători cu experiență din R. Moldova și mediatori culturali locali

Moldovenii rezistă stoic crizei economice... pe șantiere

În timp ce criza face menaj în casele belgienilor, pe șantiere, basarabeni încearcă să reziste stoic conjuncturii economice actuale.

Basarabeni care și-au legalizat situația în Belgia datorită actelor românești muncesc ca „independenți” și sunt bine cotați în sectorul construcțiilor. Este vorba, în mare parte, de bărbații care au obținut statut de „independent”, juridic vorbind, sunt „persoane fizice autorizate” și pot exercita o activitate profesională fără stânjenire pe piața belgiană a muncii. Soțiile acestora, cu statut de asociat, prestează, în general, servicii de curățenie, direct sau prin intermediul unor firme specializate.

Nicolae Neagu, originar din satul Manta, raionul Cahul, este absolvent al Institutului de Arte din Chișinău, însă în Belgia activează în sectorul construcțiilor și nu îi este frică de criza economică. El este de părerea că sectorul construcțiilor

este stabil și sigur în Belgia. „Mă gândesc în viitor să deschid o firmă de construcții. Acum însă am mereu de muncă, deși plătesc la stat și taxe mari. Pensia persoanelor cu statut de independent oricum este mică, dar mai am până la pensie. Nu cred că basarabeni vor „fugi” din Belgia așa cum s-a întâmplat în Spania și Portugalia”, adaugă Neagu zâmbind.

Imediat ce criza economică a dat primele semne unii belgieni au început să se dezică de serviciile de curățenie, preferând să economisească banul cu riscul de a sacrifica timpul liber împropătării apartamentului sau casei cu propriile forțe. Potrivit Elenei Petic, directoarea Direcției Resurse Umane a firmei „1 Home Solution” din Bruxelles, criza se

„Nu cred că basarabeni vor „fugi” din Belgia așa cum s-a întâmplat în Spania și Portugalia”, afirmă „belgianul” Nicolae Neagu.

face simțită destul de serios, însă este puțin probabil ca moldovenii din Belgia să se întoarcă acasă. „Foarte mulți clienți de-ai noștri au renunțat la serviciile de curățenie sau au diminuat numărul de ore săptămânale, pentru că la rândul lor sunt afectați într-un fel sau altul de criză. Cu toate acestea, majoritatea migranților încearcă să reziste până va trece această perioadă dificilă. Lumea rezistă și nu cred că ne-am putea ciocni cu un reflux de moldoveni din Belgia spre Moldova”, afirmă Elena.

Amintim că Belgia a decis să mențină restricțiile pe piața muncii pentru cetățenii din Bulgaria și România pentru încă trei ani, deși anterior se vorbea că vor fi ridicate în mai 2009. Din aceste motive, cetățenii bulgari și români nu pot munci în Belgia decât cu statut de persoană fizică autorizată.

LUDMILA BULGAR,
Comunitatea Basarabenilor
la Bruxelles

“Suntem cu toții europeni, indiferent de regiunea din care provenim”

Marcel Macarie, un tânăr de 33 de ani, stabilit în Spania, este cofondatorul și președintele Asociației Românilor Basarabeni din Spania. În ultimii ani organizația condusă de Marcel a contribuit esențial la consolidarea comunității moldovenilor din Spania, ajutându-i totodată pe conaționali noștri să se integreze în societatea spaniolă.

Interviu de **LILIANA PAVEL**

- Care este starea de spirit a moldovenilor din Spania și cum se gătesc ei de sărbători?

- E adevărat că suntem departe de casă, de familiile noastre, de cei dragi, însă mereu suntem cu gândul alături de ei. Acum ca niciodată, în ajunul sărbătorilor de iarnă, nostalgia ne dă târcoale. Cred că datinile se cer a fi respectate. Sărbătorile de iarnă ne determină să ne reunim, să ne amintim de cei dragi. Comunicarea cu baștina ne face mai puternici și ne dă noi forțe pentru a înfrunta rutina zilnică.

- Cum a fost anul 2009 pentru moldovenii din Spania?

- Anul 2009 a fost complicat pentru migranții din Moldova. Criza economică a lovit direct în noi, impunându-ne să acceptăm salarii mizerabile și condiții de lucru mai aspre. Unii au rămas chiar fără locuri de muncă.

- Care sunt relațiile moldovenilor cu populația băștinașă? Cum sunteți tratați?

- Atât moldovenii, cât și spaniolii au origini latine. La fel, există asemănări culturale, lingvistice etc. care facilitează integrarea moldovenilor în societatea spaniolă. În general, suntem tratați bine. Însă, sunt și excepții – să nu uităm că „nu există pădure fără uscături”.

Nu consider că moldovenii sunt „stranieri” în Spania. Europa aparține europenilor și noi muncim cot la cot cu spaniolii, plătim aceleași impozite etc. La fel ca băștinașii ne onorăm toate obligațiile față de Regatul Spaniol și cred că ar trebui să avem și aceleași drepturi.

- Ce-ar putea face guvernul Republicii Moldova pentru moldovenii plecați în străinătate?

- Suntem conștienți că noua guver-

nare de la Chișinău și-a asumat o povară foarte grea. În perioada de criză economică are de achitat o factură străină cu „cifre scrise în roșu”, are de implementat unele reforme la nivel național și de a restabili relațiile internaționale. Cu toate acestea se pot face multe lucruri, cum ar fi semnarea unor acorduri bilaterale cu țările unde sunt mulți migranți pentru a fi recunoscute permisele de conducere, certificatele, diplomele etc. ceea ce ulterior ar permite accesul la muncă calificată, de exemplu, ca șoferi, lemnari, medici, profesori etc. La fel, ar putea deschide reprezentanțe diplomatice în țările unde diaspora moldovenească este importantă, de exemplu în Spania. Aici suntem peste 16000 de moldoveni, potrivit datelor Institutului Spaniol de Statistică. În plus, Guvernul ar putea eradică sărăcia și în consecință ar putea crește nivelul de trai în țară, ar putea lua măsuri pentru facilitarea dezvoltării businessului mic etc. Aceste decizii vor fi resimțite și de cei plecați în străinătate.

Foto: ARBS Basarabia

- Se gândesc moldovenii să se întoarcă acasă?

- Desigur, sunt moldoveni care vor să se întoarcă și aceste persoane reprezintă o adevărată bogăție pentru R. Moldova. De ce? Ei vor veni acasă cu bani pe care îi

vor vărsa în bugetul statului. Ei vor pune în practică tot ce au învățat peste hotare și vor putea schimba sistemul învechit de acasă. Dar trebuie să înțelegem că sunt și persoane care și-au format un cămin aici, în Spania, au apărut și cupluri mixte, copii cu dublă cetățenie, cărora le este dificil să se pronunțe unde le este adevărata lor casă. Nu este cazul să ne îngrijorăm. Țsta e un proces normal ce demonstrează încă o dată relațiile sănătoase moldo-europene și perspectiva acestora. În cele din urmă suntem cu toții europeni, indiferent de regiunea din care provenim.

“Sunt moldoveni care vor să se întoarcă și aceste persoane reprezintă o adevărată bogăție pentru R. Moldova. De ce? Ei vor veni acasă cu bani pe care îi vor vărsa în bugetul statului. Ei vor pune în practică tot ce au învățat peste hotare și vor putea schimba sistemul învechit de acasă.”

Moldova va avea o ambasadă în Spania

Guvernul a aprobat o decizie cu privire la deschiderea Ambasadei R. Moldova în Regatul Spaniei.

Vicepremierul Iurie Leancă, ministrul afacerilor externe și integrării europene, a spus că în Spania activează foarte mulți cetățeni din Moldova și faptul că guvernarea precedentă nu s-a grăbit să deschidă o ambasadă la Madrid și nici consulat

poate fi interpretat ca o lacună. De asemenea Leancă a spus că deschizând această misiune diplomatică, guvernul onorează promisiunea dată alegătorilor, care au solicitat aceasta.

Există și o conotație simbolică, deschiderea Ambasadei va avea loc în anul când

Spania va prelua președinția UE.

În aceeași ședință, guvernul a aprobat o decizie privind deschiderea Consulatului General al R. Moldova la Iași, România.

Decizia derivă din necesitatea a majora spectrul de servicii consulare acordate cetățenilor R. Moldova în România, precum și a celor care vor beneficia de avantajele Acordului privind micul trafic la frontieră.

INFO-PRIM NEO

Foto: www.mediatfax.ro

„Badante”

Așa se cheamă în italiană persoana care îngrijește de bătrâni și bolnavi. Mii și mii de fete și femei (și bărbați) din Moldova care au venit în Italia împinși de sărăcia de acasă au „deprins” această profesie. Majoritatea „au lucrat la fix”, beneficiind de „vito e alloggio”, adică hrană și locuință ca supliment la salariu. Alții au făcut ore. Este profesia cu care este cel mai ușor să începi viața de emigrant. Dar nu e deloc ușoară.

Profesia de „badante” ne-a oferit oportunitatea de a cunoaște o sumedenie de lucruri despre care aveam idei vagi sau nicio idee. Știm ce este atrofia musculară și scleroza multiplă. Îi cunoaștem pe domnii Alzheimer și Parkinson. După Alzheimer am alergat pe stradă atunci când fugise gol pușcă din casă. Pe Parkinson l-am sprijinit de braț la plimbare, l-am purtat cu căruciorul prin parc, l-am ascultat povestind despre avioane care aterizează în fiece noapte pe acoperișul casei. Am măsurat glicemia pacienților diabetici. Am spălat plăgi. Am introdus catetere în vezică. Am făcut clistere. Am spus povești la nebuni. Am ascultat ultimele cuvinte ale muribunzilor. Am lăsat rudele îndurerate să plângă pe umărul nostru. Am plâns și noi....

La început râdeam de italienii care se întrebau la 85 de ani (sic!) cum oare se întâmplă că-i dor picioarele. Asta pentru că ei la 70 de ani abia se însoară.

Dar mai apoi i-am admirat pe italieni. Am înțeles că e mai frumos totuși să lupti până la urmă. Chiar ținutii pe patul lor de suferință ei știu să spună istorii, să râdă, să lucreze.... Am admirat femeii care au luptat pentru viața bărbaților lor cu o tărie sufletească și un devotament ideal.

Am văzut câte se pot face pentru a prelungi lumina din ochii unui om. și ne-am gândit cu tristețe la țara noastră. Dacă ar cheltui orice stat pentru sănătatea cetățenilor cât cheltuiește statul italian am fi poate și noi mai fericiți...

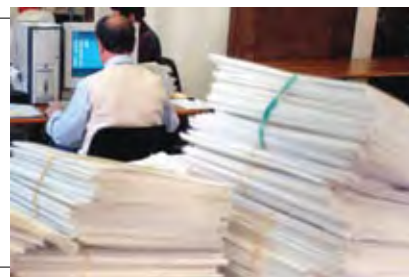
BORIS DRUȚĂ,
Roma

La început râdeam de italienii care se întrebau la 85 de ani (sic!) cum oare se întâmplă că-i dor picioarele. Asta pentru că ei la 70 de ani abia se însoară.

Frica de a fi prinși și trimiși acasă

Moldovenii din Italia sunt dependenți de "Permesso di Soggiorno" – actul care legalizează șederea lor acolo. Este documentul care le permite nu numai să muncească în această țară, dar și să se întoarcă acasă. Totodată cei care reușesc să-și perfecteze astfel de acte scapă de frica de a fi prinși și trimiși în Moldova.

Conform legii adoptate de către Guvernul Italiei cu privire la legalizarea clandestinilor și anume pentru "colf și badante" (menajera și persoana care îngrijește de cineva), de la 1 septembrie până la 1 octombrie a.c., toți cei care doreau să-și facă "Permesso di Soggiorno" (permisul de ședere) au avut ocazia să depună cererea (doar online).

Peste 30 de mii de moldoveni care se aflau în acea perioadă clandestin în Italia au depus actele. Nu toți desigur. O condiție a fost să achite suma de 500 de euro. Deși nu pare a fi o sumă mare de bani în comparație cu atuurile acestui document, mulți nu au avut de unde să-i plătească. Pentru unii moldoveni aflați în Italia 500 de euro constituie câștigul pe o lună sau poate chiar pe două în condițiile de criză.

Dar au fost și norocoși, precum Viorica Donțu, care lucrează de cinci ani în orașul Padova. "Mă doare sufletul de dorul fiicei și a soțului, de părinți și de casă. E un chin să nu fiu lângă ei. Acum sunt fericită ca în sfârșit voi putea să-i văd și să-i îmbrățișez", spune Viorica Donțu.

O altă norocoasă este și Ecaterina Ghilaș care de un an lucrează în orașul Faenza. Acasă o așteaptă băiețelul ei de numai trei anișori. "Am rezistat un an doar cu speranța că îmi voi legaliza șederea și voi putea pleca acasă să-mi văd fiul și părinții. În plus, sunt mai relaxată când merg pe stradă pentru că

nu-mi mai este frică de poliție", ne-a spus femeia.

Din păcate, această "sanatorie", căci astfel e numit acest flux de legalizare a clandestinilor, nu este o legalizare generală, căci după spusele ministrului de Interne al Italiei, Roberto Maroni, e „o cale practic imposibilă de traversat”. „Piața noastră de muncă n-ar fi în stare să accepte alt flux de imigranți în acest moment”, afirmă oficialul.

În acest context foarte dezamăgiți sunt bărbații care muncesc în câmp sau în construcție deoarece această lege nu e valabilă și pentru ei. Din spusele mai multor tineri moldoveni e greu să suporti dorul de casă – mai ales știind că nu poți să-ți legalizezi șederea. Ei trăiesc cu frica în sân. În orice moment pot fi oprți în stradă de poliție pentru a li se verifica actele pe care de fapt nu le au.

Până acum 7 mii de clandestini (colf și badante) au primit permisul de ședere, iar după spusele ministrului de Interne al Italiei, în mai puțin de un an vor fi verificate toate cererile. Cei care vor să verifice la ce etapă este cererea lor trebuie să deschidă site-ul Ministerului de Interne - <http://domanda.nullastalavoro.interno.it/> - și să introducă e-mail-ul și parola deja folosită pentru a trimite cererea.

LUDMILA CEARCĂ,
Faenza

Cea mai sigură țară din lume?

Noul pachet de legi referitor la drepturile străinilor și a celor cu statut de azil prevede că începând cu 1 ianuarie 2010 se interzice libera circulație a refugiaților pe toată perioada derulării procedurii de aprobare a azilului. De asemenea, actul prevede accelerarea procedurilor de azil, limitarea accesibilității de depunere repetată a actelor ulterior unui refuz din partea Biroului Federal de Azil. Așa-numitele cazuri „Dublin” și anume solicitanții de azil care sunt în așteptare de a primi acordul unei alte țări din Uniunea Europeană, vor fi ținuți în centre de detenție până la momentul expulzării din țară.

de șase luni. Unei femei din Moldova ce se află în perioada derulării procedurii de aprobare a azilului i-a fost comunicat de către un angajat al Biroului de Azil că nu Austria, ci Slovacia e în drept să coordoneze procedura de azil, pentru că ea a pus „primul picior” pe teritoriul Uniunii Europene anume în această țară. Dar, în Slovacia, femeia care suferă de o boală cronică nu are șansa la o îngrijire medicală eficientă. Funcționarul binevoitor i-a recomandat o vizită la un avocat din Viena, unde majoritatea experților de azil își au sediul. A atenționat-o, de asemenea, că paragraful 12 din legea de azil, interzice libera deplasare a refugiaților pe toată perioada derulării procedurii de aprobare a azilului.

PRINSĂ ȘI PEDEPSITĂ

Femeia se urcă, astfel, în trenul cu direcția Viena. În apropiere de Mödling un ofițer de poliție îi cere să se legitimeze. Femeia trebuie să facă cale întoarsă, fără a fi consultat un avocat. În schimb, va primi o amendă de peste 1000 de euro pentru

părăsirea districtului Baden și este atenționată că, conform legii, ar trebui să fie închisă. Aceste restricții teritoriale, „Hexenprobe namens Gebietsbeschränkung”, precum și sancțiunile survenite sunt doar unele dintre numeroasele sancțiuni prevăzute de către pachetul de legi privind înăsprirea statutului de azil. Așa că desigur în ghilimele putem spune că Austria este „Țara cea mai sigură din lume”.

RODICA RUSU,
Viena

Solicitanții de azil cu antecedente penale, potrivit planurilor Fekter, vor fi expulzați din țară. Ministrul de Interne Maria Tereza Fekter a reiterat cu vehemență că modificările propuse oferă șansa ca Austria să devină „cea mai sigură țară din lume”. Chiar și cei cu statutul de azil deja dobândit, nu vor fi în mod sigur protejați de o eventuală expulzare.

Ministrul de Interne a descris pachetul legislativ actual ca fiind unul echilibrat și constituțional. A fost menționat că Pachetul oferă posibilități de combatere a abuzului de azil și face Austria o piață neatractivă pentru traficul de ființe umane și a contrabandei, iar un refugiu ca urmare a unei economii instabile, nu ar putea fi considerat drept motiv suficient de azil.

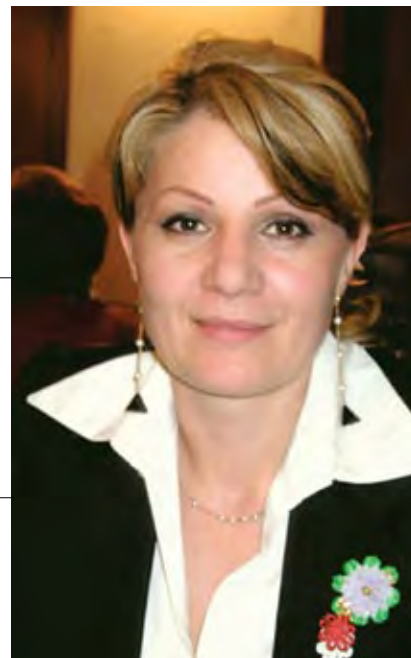
Însă, nu întreaga societate austriacă e de aceeași părere. Michael Landau, directorul Asociației Caritas, cere respectarea dreptului internațional și critică regimul de detenție prevăzut în

noul pachet legislativ. Roland Schonbauer, reprezentantul Înaltului Comisariat ONU pentru Refugiați, se așteaptă la mii de detenții în cazul implementării noii legi. Doar în 2009, exista deja mai mult de 1400 de aprobări de expulzare în alte state ale UE. Acești 1400 bărbați, femei și copii vor fi ținuți în centre de detenție, conform noii legi, săptămâni sau luni întregi până la expulzare.

Să ne imaginăm cum va arăta Centrul de la Traiskirchen din districtul Baden (cel mai mare centru de primire a refugiaților) la mijlocul anului 2010. Noul pachet legislativ este implementat deja

Aproape de familiile triste din Moldova

Deși se află departe de țară, moldovenii de la Torino nu uită de cei mai triști ca ei care au rămas acasă. Printre oamenii cu suflet mare este și Elena Putină, președinta asociației „Speranța”.

- Când a fost fondată asociația culturală pe care o conduceți?

- La 4 martie 2007. Ne-am angajat să fim punctul de referință socială și culturală pentru cetățenii noștri care au reședința în Italia, în special cu privire la drepturile și obligațiile lor față de gazde. Încercăm pe cât ne este posibil să sprijinim proiecte concrete și directe pentru îngrijirea copiilor din familiile cu dificultăți atât din Moldova, cât și din Italia.

- Ce activități realizați în acest sens?

- În domeniul familiar am avut de multe ori ocazia să ajutăm la adoptarea copiilor din Moldova. De asemenea, am dus în Moldova de multe ori ajutoare umanitare - îmbrăcăminte, jucării, dulciuri etc. - pe care le-am adunat în urma cinelor de binefacere sau prin donații directe de la alte asociații și instituții. Tot ca donație am primit mai multe cărucioare noi pentru copii și bătrâni în dificultate pe care le-am transportat în Moldova. De asemenea, oferim spațiu pentru odihnă și pentru pregătirea spectacolelor și evenimentelor, pentru a păstra via cultura noastră și a o promova. Organizăm întâlniri periodice care au ca scop drepturile și îndatoririle diferitelor categorii de lucrători în conformitate cu regulamentele „legalo italiene” (îngrijitori, muncitori din diferite domenii).

- Ce alte proiecte aveți pentru viitor?

- În 2010 vom avea un birou deschis în fiecare zi, unde moldovenii și nu numai ni se pot adresa cu orice problemă în ceea ce privește birocrăția italiană, dar și în domeniul legal. Deocamdată avem deschis un oficiu timp de două ore pe săptămână pe via Luserna di Rora, nr. 8, în cadrul Centrului Intercultural, în fiecare zi de miercuri, de la orele 17.00 la orele 19.00. Sper că cea mai mare realizare a noastră

ca și asociație la începutul anului nou va fi comemorarea lui Grigore Vieru, pe data de 17 ianuarie 2010. Împreună cu celelalte asociații moldovenești vom încerca să cinstim cum se cuvine memoria unuia dintre cei mai prețuiți moldoveni.

VLAD DOAGĂ

Ce drepturi am dacă lucrez în construcții în Marea Britanie?

Toți lucrătorii din construcții au dreptul să lucreze pe șantiere fără a se accidenta sau îmbolnăvi ca urmare a muncii depuse. Angajatorul sau contractantul principal de pe șantier răspunde de sănătatea și securitatea la locul de muncă. Este important să fiți la curent cu răspunderile care vă revin atât dvs., cât și angajatorului.

Legislația britanică privind sănătatea și securitatea în muncă vă protejează chiar dacă nu lucrați aici legal. De asta se ocupă Direcția de Sănătate și Securitate în Muncă (DSSM) – o agenție guvernamentală care răspunde de aplicarea legislației din domeniul sănătății și securității în muncă în Marea Britanie. Răspunsurile la majoritatea întrebărilor le puteți afla pe site-ul www.hse.gov.uk/construction/romana. Totodată acest site îi va ajuta pe lucrătorii din construcții străini și pe angajatorii lor să își înțeleagă rolurile și răspunderile ce le revin conform legislației britanice privind sănătatea și securitatea în muncă.

Dacă ați venit din străinătate să lucrați aici, atunci pe această pagină web:

- aflați care vă sunt drepturile și răspunderile conform legis-

lației privind sănătatea și securitatea în muncă; și

- găsiți informații privind sănătatea și securitatea în muncă, inclusiv drepturile dvs. de bază, bunele practici,

normele legale și condițiile de muncă.

Dacă sunteți un angajator sau contractant principal, pe site găsiți îndrumări scrise pentru angajații care nu vorbesc engleza.

Dacă sunteți îngrijorat în legătură cu respectarea cerințelor de sănătate și securitate pe șantierul dvs. discutați cu angajatorul, cu contractantul principal sau cu un coordonator în materie de sănătate și securitate. Dacă continuați să fiți îngrijorat în privința condițiilor de pe șantierul dvs., puteți contacta Direcția de Sănătate și Securitate în Muncă (DSSM). Apelați linia de asistență telefonică, la 02075562200, pentru a discuta cu cineva care vorbește româna.

REȚINEȚI! Toate apelurile efectuate la acest număr sunt confidențiale! Nu este necesar să vă dați numele dacă nu doriți să faceți aceasta.

Puteți de asemenea trimite o reclamație sau o solicitare prin e-mail, la informatii@hse.gsi.gov.uk. Dacă doriți informații privind alte probleme la locul de muncă, cum ar fi salarii neplătite, ore lungi de muncă, plata concediului de odihnă sau a concediului medical, apelați linia de asistență telefonică specializată în probleme legate de salariu și drepturile la locul de muncă la 08009172368.

SERAFIM FLOREA,
Londra

Lumini de Crăciun în Europa

Dragi cititori, în ultimele pagini ale revistei vă propunem să „gustați” din atmosfera de sărbătoare de acasă, dar și din Londra, Paris, Barcelona, Viena, Roma etc.

Redacția revistei „Pro Diaspora” vă dorește Sărbători Fericite!

Chișinăul multicolor din 1 decembrie

În anul curent atmosfera de sărbătoare a pus stăpânire pe capitala R. Moldova la 1 decembrie. În Piața Marii Adunări Naționale a fost inaugurat Pomul de Crăciun și au fost aprinse luminile de Crăciun, mai vii ca niciodată. Bradul din centrul Chișinăului are înălțimea de 20 metri, a fost tăiat dintr-o gospodărie particulară din raionul Soroca și a fost instalat în Piață în seara zilei de 30 noiembrie.

În acest an, la inițiativa primarului general Dorin Chirtoacă, în premieră municipalitatea a organizat un Târg de Crăciun, în preajma bradului din centrul Chișinăului. În cadrul târgului, sunt comercializate dulciuri, băuturi nealcoolice, suvenire și

cadouri de Crăciun. După cum a menționat Dorin Chirtoacă, este o tradiție europeană de a aprinde luminile de sărbătoare în această perioadă și de a organiza în oraș un Târg de Crăciun. „Sper ca târgul din centrul urbei să creeze o adevărată atmosferă de sărbătoare”, a remarcat primarul de Chișinău.

Concerte de sărbători au avut loc pe parcursul întregii luni. În ziua de Crăciun pe stil nou s-a desfășurat Gala festivalului municipal al tradițiilor de iarnă “Florile Dalbe”, urmată de un spectacol în Piața Marii Adunări Naționale.

Orășul care nu doarme niciodată

În Londra luminile de Crăciun aduc un aer fermecător de basm, substituind lipsa zăpezii și peisajul alb de iarnă din Moldova. Luminile se aprind la începutul lunii noiembrie, rând pe rând, în toate străzile din centrul Londrei: Oxford Street, Regent Street, Carnaby Street, Bond Street, Marylebone Street, Covent Garden etc. Cu aceste ocazii se organizează concerte în stradă unde sunt invitate personalități marcante care au onoarea să apese butonul magic.

Azul acesta, pentru prima dată, luminile din Regent Street și Oxford Street au fost aprinse în același timp pentru a coincide cu premiera Disney „A Christmas Carol” (Colind de Crăciun) adaptare după nouela lui Charles Dickens.

Luminarea străzilor de Crăciun este o experiență dorită și așteptată de mulți. Cumpărăturile nu mai par să fie doar simple sarcini domestice, ci mici plăceri ale sezonului de iarnă însoțite de colinde, cântece de Crăciun și o atmosferă de povești. De altfel nici nu prea știu cum am putea supraviețui iernii britanice care nu e prea vestită prin seninătatea ei fără aceste mici distrageri care ne împodobesc iarna “în exil”.

STELA BRÂNZEANU,
Londra

Sărbători în stil italian

Luminițe de-a lungul străzilor, pomi frumos ornați cu becuțe multicolore – toate fac parte din atmosfera de Crăciun în Italia. Nelipsită desigur este agitația de pe străzi: goana după cadouri și rândurile imense la magazine. Și noi emigranții de aici nu putem rezista atmosferei de sărbătoare chiar dacă uneori grijile, neajunsurile și problemele știrbesc din frumusețea sărbătorilor.

Orașul Faenza în aceste zile de Ajun pare a fi o mică bijuterie. Piețele principale (Piazza della Liberta e del Popolo) care formează centru orașului parcă sunt rupte din povești. Un falnic copac înfășurat total în ghirlande sclipitoare luminează răscrucea din piață, străzile sunt pline de ornamente.

Vitrinele magazinelor amenajate cu ghirlande, becuțe și brăduți fac din ochi trecătorilor. Italienii nu pot trece pe alături mai ales pe lângă așa zisul “il presepe” – scena nașterii lui

Isus pe care familiile italiene o instalează cu nouă zile înainte de Crăciun. Noaptea înainte de Crăciun sunt pline de feerie, de parcă ai fi într-un vis dulce și liniștit, fiecare copil zâmbește, în fiecare casă forfotesc pregătirile și inimile bat într-un puls de bucurie. Această sărbătoare ne face mai buni, trezește sentimente profunde de unire a familiei și speranță.

Sărbători fericite!

LUDMILA CEARCA,
Faenza

Roma o eternă sărbătoare

A merge prin centrul Romei, pe Bulevardul Forurilor Imperiale, în ziua de Crăciun e o adevărată plăcere. La Roma ninge o dată în 50 de ani, dar Crăciunul vine în fiecare an și e frumos chiar și fără zăpadă.

Orașul se împodobeste, curierii aleargă în toate părțile ducând cutii cu cadouri, magazinele fac un comerț frenetic, fluxul de turiști crește ca pe drojdii. În aerul rece plutește mirosul plăcut al castanelor coapte direct în stradă. Pe străzi și în case sunt instalate așa zisele „presepe”, mici scene cu figurine înfățișând staulul în care s-a născut Isus.

Crăciunul începe în seara de 24 decembrie, când familiile se reunesc la masa de

sărbătoare. „Natale con i tuoi, Pasqua con chi puoi”, zice proverbul italian, recomandând expres reunirea familiei de Crăciun. La masa de sărbătoare se servesc mâncăruri pe bază de pește, dar pastele sunt oricum nelipsite.

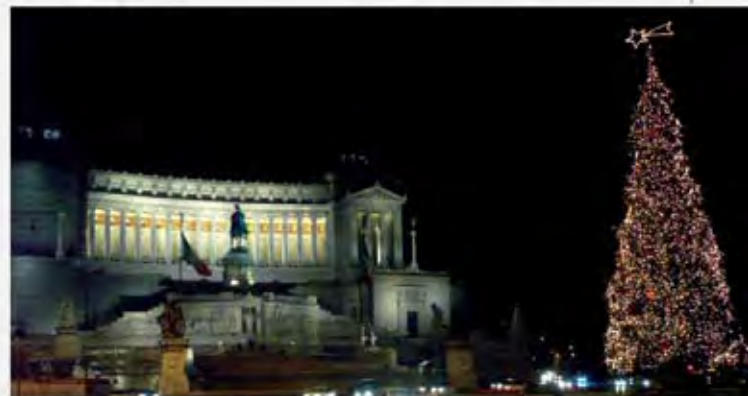
Adevăratul spectacol pe străzile capitalei italiene va începe însă în seara de revelion. În aer vor fi descărcate sute și sute de kilograme de petarde. Străzile vor fi invadate de lume, toți se vor felicita și se vor săruta la întâmplare,

vor curge râuri de șampanie. Dimineața nu vei avea pe unde călca de atâtea sticle goale împrăștiate...

Nelipsiți de sărbători sunt turiștii, care după o plimbare prin centrul Romei, adoră să mănânce la restaurantele care-și plasează măsuțele

direct în stradă. Își vor aminti apoi toată viața cum au stat, de exemplu, la masă alături de Coliseu sau de Panteon și de romanțele cântate de un sărac acordeonist, căruia ei i-au dat 5 euro.

O, Roma! Ești o eternă sărbătoare!

Feeria sărbătorilor de iarnă în Portugalia

În Portugalia sosirea Sărbătorilor de iarnă - Crăciunul și Anul Nou încep a se simți încă din luna noiembrie. Deși plapuma albă lipsește, bulevardele și străzile sunt parcă rupte din poveste, fiind decorate care mai de care cu ghirlande aurii-strălucitoare și brazi împodobiți de lângă care Moș Crăciunii te salută cu drag și te invită să faci o fotografie alături de ei. Casele gospodarilor te întâmpină cu crenguțele de brad și clopoței de argint care stau frumos la uși și la ferestre, iar vitrinele magazinelor abundă de luminițe și cadouri care se bucură când își găsesc cumpărătorii.

această masă gospodinele pregătesc cele mai alese bucate: morun fiert cu legume și ouă, purcelul de lapte la cuptor, friptura de ied, orezul preparat cu caracatițe și fructe de mare, precum și alte bunătăți din carne de porc și curcan. Se mai pregătesc și alte feluri de bucate care variază de la o regiune la alta. Toate aceste bunătăți sunt însoțite de cel mai bun vin alb, verde sau roșu, preferat fiind "Vinul de Porto". De pe masă nu lipsesc dulciurile tradiționale: Bolo-Rei, biscuiți, tort cu migdale, budinca de Crăciun, orezul dulce și altele. Atmosfera de sărbătoare este întregită, fără îndoială, de clopoței și luminițele de pe pomul de Crăciun.

Pentru poporul portughez sărbătorile de iarnă înseamnă în primul rând o reînnoire a credinței în Dumnezeu, a dispoziției, a relațiilor cu cei dragi, a prietenilor, a atmosferei din societate și, bineînțeles, din căminul familial. Este una din cele mai frumoase și mai plăcute perioade din calendar.

CRĂCIUNUL – O SĂRBĂTOARE DE FAMILIE

O tradiție frumoasă au portughezii, de fapt ca și moldovenii, să sărbătorească Crăciunul în familie. E o ocazie ideală de a lăsa la o parte grijile, divergențele, neplăcerile și de a petrece frumos timpul împreună cu părinții, bunicii, frații, prietenii. În această zi își urează unul altuia Crăciun Fericit și își dăruiesc cadouri simbolice. Unul din cele mai plăcute momente ale sărbătorii este reuniunea familiei la cina specială de după Slujba Religioasă. Pentru

LA HOTARUL DINTRE ANI

În seara Revelionului portughezii mai casnici se bucură de programul de sărbătoare al televiziunilor, iar cei mai aventurieri – de concerte organizate în aer liber care se finalizează cu grandioase spectacole de focuri de artificii. La hotarul dintre ani toată lumea ciocnește cupe de șampanie și iese la verandele caselor să întâmpine cu bucurie Noul An.

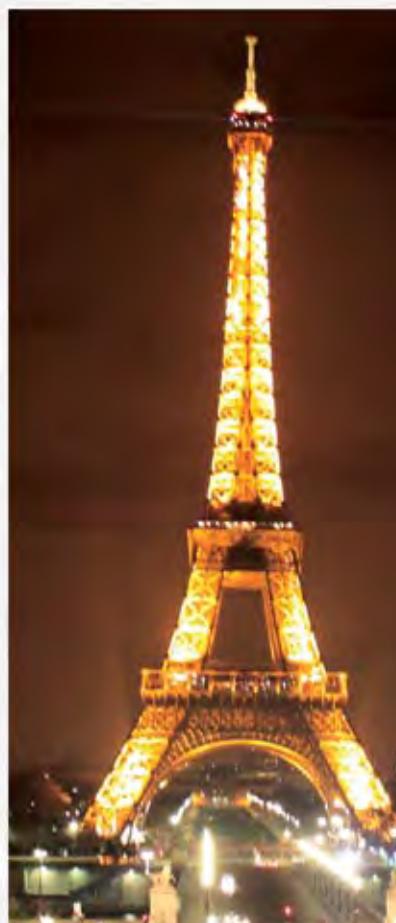
OLESEA TANASCIUC,
Lisabona

Paris - orașul luminilor

De la Marile Bulevarde pariziene până la micile străduțe de cartier, de la centre comerciale până la buticuri modeste luminile și decorul de Crăciun sunt omniprezente.

In luna decembrie parizieni caută grăbiți cadouri pentru cei dragi, iar turiști immortalizează orice decor. Noaptea la Paris în perioada sărbătorilor de iarnă au farmecul lor. Primăria Parisului în parteneriat cu asociațiile de comercianți din capitala franceză realizează de ani buni proiectul „Parisul iluminează Parisul”, alegând străzile care urmează a fi iluminate de sărbători.

Bulevardul Champs Elysées a fost primul care s-a îmbrăcat în straie de sărbătoare. La 23 noiembrie, actrița franceza Charlotte Gainsbourg și primarul Parisului, Bertrand Delanoë, au dat startul luminilor de pe artera principală a orașului. Pe o distanță de 2 km, de la Arcul de Triumf la Piața Concorde, cei peste 400 de arbori și-au aprins becuțele de sărbătoare. Pentru al treilea an consecutiv primăria Parisului utilizează pentru decorul de Crăciun becuțele de consu-

mație joasă de energie, un gest ecologic, care reduce cu 75% consumul de energie electrică. Magazinele și buticurile amplasate de-a lungul bulevardului, deschise până noaptea târziu, invită cumpărătorii prin originalitatea vitrinelor, toate având ca temă sărbătorile de iarnă. Piața Concorde ne întâmpină în aceste zile cu Marea Roată panoramică. Un pasaj obligatoriu pentru a descoperi magia sărbătorilor de iarnă rămân Galeriile Lafayette și Printemps.

Poveștile populare rusești au inspirat în acest an decorul de Crăciun din vitrinele de la Printemps. Cele 11 vitrine ale magazinului invită publicul într-o călătorie imaginară pe malurile Volgăi. Păpușile Matroșka și diversele personaje din folclorul rusesc îmbrăcate în straie de la Chanel și Dior vor dansa sub ritm de balalaika în spatele geamurilor de sticlă. Deși sunt foarte costisitoare,

cheltuielile pentru acest superb decor sunt pe deplin asumate, vânzările din perioada sărbătorilor de iarnă reprezentând 1/4 din cifra de afaceri.

Galeriile Lafayette, unul din marile magazine ale Parisului, deschis în 1912, propune un decor gurmand, demn de un Reveillon à la française. Micile personaje animate poartă haine semnate de vestiți creatori de modă francezi. În interiorul magazinului, ca în fiecare an, un brad înalt de 20 metri încunună atmosfera de sărbătoare.

În acest an, simbolul Paris-ului și-a îmbrăcat cele mai frumoase haine cu ocazia aniversării a 120 de ani. Pe lângă tradiționalele lumini, un spectacol inedit este propus parizienilor și vizitatorilor capitalei în fiecare seară până la 31 decembrie.

VIOLETA GRIȚCAN,
Paris

Iarmarocul de Crăciun din Viena

Der Wiener Christkindlmarkt, așa se numește iarmarocul din Viena, care reprezintă inima magică a Crăciunului din capitala austriacă. Târgul bucură de aproximativ 700 de ani inimile și ochii vizitatorilor.

Situat în centrul orașului, Iarmarocul de Crăciun îmbie cu miros de fructe confiate, turtă dulce, vin fierț, castane prăjite și lumini spectaculoase tineri și bătrâni pentru a face o escală. În timp ce adulții se plimbă ușor printre tarabele tradiționale din lemn, admirând frumoasele decorațiuni de Crăciun și articolele de artizanat, o mulțime de copii cu ochii mari se înghesuie la tarabele cu jucării.

Pomul de Crăciun care strălucește în fața Primăriei din Viena, în acest an vine din comuna Gaming, din Niederösterreich. Sub bradul de Crăciun poate fi admirată scena Nașterii Domnului Nostru Iisus Hristos. Figurile sunt confecționa-

te în dimensiuni reale în conformitate cu modelele vechi.

Luminile de Crăciun din Viena reprezintă unul dintre cele mai frumoase și cele mai spectaculoase contemplări întâlnite vreodată, surprinzătoare ca design, culoare, luciu. Una din atracțiile principale rămân candelabrele imense din centrul orașului care transformă strada Graben într-o sală de bal în aer liber.

RODICA RUSU,
Viena

Fotografii de Ana Odobescu,
Chennadiy Arikov

Decorațiuni de criză la Barcelona

În Spania Crăciunul este o sărbătoare adevărat religioasă. Patronul spiritual al acestei țări este Fecioara Maria, iar sezonul sărbătorilor de Crăciun începe oficial pe data de 8 decembrie.

Junul Crăciunului este cunoscut ca Nochebuena (Noaptea cea Bună). Întreaga familie se adună în jurul scenei ieslei pruncului Isus. Aceasta scenă e prezentă în majoritatea caselor din Spania. Barcelona este un oraș în care vechiul se împletește cu noul la tot pasul, un oraș care are deschidere la mare pe o parte și este străjuit de munți pe partea cealaltă, unde oamenii își împart viața între muncă și nesfârșitele fieste, unde acel „joi de vivre” te face să te simți ca la tine acasă.

La începutul lunii decembrie orașul se îmbracă în straie de sărbătoare și este mai feeric. Cei drept în acest an din cauza crizei financiare primăriile au cam redus bugetul prevăzut pentru decorații și pentru prima dată în ultimii 15 ani s-au folosit și decorații din anii precedenți. Numărul turiștilor la fel este mai mic decât în anii precedenți. Puțini și-au permis luxul să savureze sărbătorile la Barcelona. Deși centrele comerciale au aplicat reduceri și oferte speciale de Crăciun, băștinașii nu prea ies cu sacoșele pline de bunătați și cadouri scumpe. Vin mai mult cu admiratul.

Ca în toată Europa și în Spania Crăciunul este o sărbătoare de familie. În general spaniolii se reunesc cu toată familia, cel mai des la părinți, aducând fiecare pregătit ceva de acasă. Băutura este mai mult simbolică, predomină dieta mediterană (supă de paste, fructe de mare în abundență, salată verde, dulciuri tipice). Nu obișnuiesc să cânte sau să danseze, așa cum e primit în alte regiuni.

Pe 6 ianuarie la spanioli vin trei regi (unul negru Baltasar, unul alb Melchor și unul smolit Gaspar) în casa fiecărui copil și fiecare îi aduce câte o jucărie copilului dacă s-a purtat bine pe parcursul anului și carbune dulce dacă s-a purtat rău. În acea seară copiii lasă la ușă ghetuțele pe care le umple cu morcovi, paie și orz pentru caii celor Trei Magi. Cel mai iubit mag este Baltazar care vine pe un măgar și lasă copiilor dulciuri și jucării. În Spania, darurile de Crăciun sunt oferite de magi, care se deplasează în cortegii de curteni, cavaleri și lăutari, iar în case și biserici există iesle miniaturale care redau atmosfera nașterii Domnului.

MARCEL MACARIE,
Barcelona

Ce este și cum ne apărăm de A(H1N1)

În ultimul timp, suntem „asaltați” de știri despre așa-zisa pandemie de gripă porcină sau, mai corect spus, gripă nouă sau gripă pandemică. Statisticile de ultimă oră, însă, arată că situația nu e atât de catastrofală precum se anticipa. Rata mortalității cu virusul A/H1N1 a fost estimată, recent, în jurul cifrei de 0,018%, fiind mai scăzută decât în cazul gripei sezoniere. Care este, de fapt, realitatea?

1 Noul tip de virus gripal A(H1N1) nu se aseamănă cu nici un alt virus. Potrivit unor experți, virusul a fost sintetizat în laborator, pentru că conține material genetic de la două tulpini de gripă porcină, două tulpini de gripă umană și o singură tulpină de gripă aviară. Actuala tulpină de gripă “the novel” suferă o mutație rapidă la om.

Spre deosebire de alte noi tulpini de virusuri care suferă mutații rapide la apariție, apoi încetinesc mutațiile și în final se opresc în întregime, „the novel” nu dă încă semne de încetinire a ratei de mutație. Ca atare, oamenii de știință își fac griji, fiindcă A(H1N1) este generat sintetic și nu se comportă ca unul natural.

Simptomele de gripă porcină nu diferă cu mult de cele ale gripei sezoniere: tuse, febră mare cu debut brusc, dureri de cap și dureri musculare, secreții nazale apoase. Nici evoluția bolii nu este atât de gravă precum se afirmă dese-

ori, complicațiile severe făcându-și apariția doar la bolnavii cu imunodeficiență generată de anumite boli cronice: diabet zaharat, ciroză, boli cardiovasculare, boli pulmonare, anemie severă.

Dacă urmărim cu atenție știrile din mass-media, descoperim că, din punctul de vedere a unor medici, în cazul în care ne îmbolnăvim, există numai două opțiuni: vaccinurile și Tamiflu. Un studiu britanic arată că peste jumătate din copiii care sunt tratați cu Tamiflu contra gripei porcine simt efecte secundare precum amețeală și coșmaruri. Există, totuși, mo-

dalități naturiste, mult mai eficiente, de a combate pandemia decât vaccinarea în masă. Cum?

Menținerea unui sistem imunitar puternic și sănătos este modalitatea cea mai sigură de a preveni aproape orice boală. Asta se face prin:

- folosirea vitaminei naturale D și a produselor naturale ce conțin vitamina D;
- adoptarea unei diete sănătoase ce include multe fructe și legume în stare proaspătă;
- exerciții fizice practicate moderat, de preferință în aer liber;
- folosirea ceaiurilor sub formă de pulbere ce pot fi administrate de patru ori pe zi, sublingual, în doze de câte 3 grame, cu efect antiviral, antibiotic și imunostimulator. Plantele cu astfel de efecte: rosmarin, soc, sovârf, pin, busuioc, cimbru, precum și ceapa și usturoiul, folosite ca atare în alimentație. Un medicament natural antiviral care există deja pe piața românească, numit Kaloba, la fel ar putea fi util. Kaloba conține extract de mușcată cultivată în Africa de Sud și are un triplu mecanism de acțiune - antiviral, antibacterian și imunomodulator. Pe piață mai sunt și alte produse imunostimulatoare ca Echinacea, Ribomunil, Bronhovaxom, Oscilococcinum.
- extractul din semințe de grapefruit este un excelent remediu cu efect antiviral și antiseptic și poate fi folosit pentru gargare, instilații nazale, intern, însă numai dizolvat în apă.

De asemenea, la îndemâna oricui, sunt măsurile de bun-simț: spălarea mâinilor și respectarea regulilor elementare de igienă; suflarea nasului în batiste de unică folosință; evitarea locurilor aglomerate.

TATIANA FRANGOPOL,
România

RĂDĂCINILE NE CHEAMĂ,
DOR DE CASĂ,
COPII, MAMA...

GHENADIE NEGRU

DOINA SULAC

MARIA SARABAȘ

GETA BURLACU

ION PALADI

**Manifestații culturale organizate de asociațiile de moldoveni
din străinătate în perioada ianuarie-martie 2010.**

Pentru a afla când artiștii îndrăgiți vor ajunge și-n orașul tău, contactează asociațiile moldovenilor din străinătate.
Datele de contact le găsești în pagina a doua a revistei "Pro Diaspora".

Moldova Spania Portugalia

**SAPTAMANAL
CU AUTOCARUL**

**TRANSPORTAREA:
Coletelor
Pasagerilor**

"GOLATES" S.R.L. Portugalia

Tel. Algarve:
+351967854676 Tudor
Lisabona:
+351963603150 Viorel
+351968327834 Nelu

Spania

+34664741317 Tudor
+34677889163 Sașa

Moldova

079550172 Ion
079456036 Viorel
069175033 Boris

tel.: 92-95-49

**TRANSPORT INTERNAȚIONAL RAPID
DE COLETE ȘI PASAGERI**

MOLDOVA-FRANȚA

Tel. din Moldova:
0691-641-80 /Nicolai/
0691-714-35 /Stas/
(0268) 2-21-54 /Stas/
0698-250-25
0694-953-74
92-54-80 /oficiu/

Paris

Tel. din Paris:
0033-671-387-398
0033-686-359-514
Stas & Nicolai

TRAIL

**TRANSPORT INTERNAȚIONAL RAPID
DE COLETE ȘI PASAGERI**

MOLDOVA-MAREA BRITANIE

Tel. din Moldova:
0691-641-80 /Nicolai/
0691-714-35 /Stas/
(0268) 2-21-54 /Stas/
0698-250-25
0694-953-74
92-54-80 /oficiu/

Londra

Tel. din Londra:
0044-7727-289-703
0044-7883-744-796
0044-7999-329-516
Stas & Nicolai

TRAIL

**TRANSPORT DE PERSOANE
ȘI COLETE, TRAL**

**FL-954
UN VV 800
FRANȚA**

Bălți - 8.30
Edineț - 10.00
Corjeuți - 11.15
Chișinău 12.00 - 14.00
Hîncești - 11.00
Leova - 12.00
Cahul - 13.15

Dacă coletul Dvs depășește 40 kg
asigurăm colectarea de la domiciliu

(+373) 79018417, 79018416
(+33) 676441291, 686219353

**TRANSPORT COLETE ȘI PASAGERI
R. MOLDOVA - BELGIA**

Tel.: +37369331806 (Moldova)
Tel.: +33699321125 (Franța)
Tel.: +32486291269 (Belgia)
Persoana de contact: **CONSTANTIN**

BILUXTRANS
La comandă
autocar - microbuz

Moldova
Italia **Austria**
Cehia **Elveția**

Transportarea pasagerilor, coletelor, automobilelor

Italia /+39/

389099/3608 Milan
389099/3662 Roma
389099/3646 Torino
389099/3833 Bolonia
389099/3583 Verona
389099/3725 Monza, Dezenzano
389099/3750 Mestre, Vicenta, Iesolo
320491/8484 Elba, Piombino
389999/0262 Viaregio
329367/9050 Parma, Mantova
327056/1002 Lido di Veneția, Casavio

Moldova /+37322/

282445 Oficiu
282447 Oficiu
068041111 Oficiu
282446 Depozit
068034444 Depozit
282448 Fax

**Austria /+43/
6769330838 Wiena**

Igor & Nicolae & Sandu